

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2754

[Total No. of Pages : 4

[6537]-1

F.Y. B.A.

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

IKS-101-HIS : History of Knowledge Production in India
(Generic)

(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the following questions in 20 words (any 5) :

[5]

- a) Who has contributed to Indian Astronomy?
- b) Name one ancient Indian text that provides medical knowledge.
- c) Which metals were known to ancient Indians?
- d) Who composed the text on Sanskrit grammar known as the Ashtadhyayi?
- e) Name any two universities in ancient India.
- f) Name any two Prakrit languages.
- g) Describe the four Arya - Satyas (Noble Truths) of Buddhism.

Q2) Write short notes in 100 words (any 2)

[8]

- a) Sawai Jaisingh
- b) Scientific approach
- c) Yunani

P.T.O.

Q3) Answer the following questions in 150 words (any 1) **[7]**

- a) Give a brief account of the ancient Indian education system.
- b) Explain the development of the Persian language in India.

Q4) Answer the following questions in 200 words (any 1) : **[10]**

- a) Explain the Vedic Philosophy of ancient India in your own words.
- b) Explain the nature and importance of Indian Knowledge System (IKS) in your own words.

Total No. of Questions : 4]

PE-2754

[6537]-1

F.Y. B.A.

INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM

IKS-101-HIS : History of Knowledge Production in India
(Generic)

(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा (कोणतीही 5) [5]

- अ) भारतीय खगोलशास्त्रामध्ये कोणा-कोणाचे योगदान आहे?
- ब) वैद्यकीय ज्ञान देणाऱ्या कोणत्याही एका प्राचीन भारतीय ग्रंथाचे नाव सांगा.
- क) प्राचीन भारतीयांना कोण-कोणत्या धातूंचा परिचय होता?
- ड) संस्कृत व्याकरणावर आधारित अष्टाध्यायी हा ग्रंथ कोणी लिहीला?
- इ) प्राचीन भारतातील कोणत्याही दोन विद्यापीठांची नावे सांगा.
- फ) कोणत्याही दोन प्राकृत भाषांची नावे सांगा.
- य) बौद्ध धर्माची चार आर्यसत्ये सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा 100 शब्दांत लिहा. [8]

- अ) सवाई जयसिंग
- ब) वैज्ञानिक दृष्टीकोण
- क) युनानी

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. [7]

- अ) प्राचीन भारतातील शिक्षणपद्धती विषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
- ब) भारतातील फारसी भाषेचा विकास स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) प्राचीन भारतातील वैदिक तत्वज्ञान तुमच्या शब्दांत सांगा.
- ब) भारतीय ज्ञानव्यवस्थेचे स्वरूप व महत्त्व तुमच्या शब्दांत सांगा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE2755

[Total No. of Pages : 2

[6537]-2

F.Y. B.A.

POLITICAL SCIENCE

VEC - 102-T : Indian Constitution - I
(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester-I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Write answer any five in 20 words (5/7). **[5]**

- a) Who was the Chairman of Drafting committee of Indian constitution?
- b) Which articles contain the guiding principles of state policy?
- c) When was the Indian constitution completed?
- d) According to which constitutional Amendment, the right to primary education was given?
- e) Fundamental duties are included in which articles?
- f) Who was the first Chairman of constituent Assembly?
- g) What is a written constitution?

Q2) Write short notes any two in 100 words (2/3). **[8]**

- a) Religious Freedom.
- b) Article 16.
- c) Social directive principles.

Q3) Write answer any one in 150 words (1/2). **[7]**

- a) Explain in details of the right to constitutional remedies.
- b) Write the importance of preamble of Indian constitution?

Q4) Write answer any one in 200 words (1/2). **[10]**

- a) Write the features of Indian constitution.
- b) Write the fundamental duties of Indian citizens.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE2755

[6537]-2

F.Y. B.A.

POLITICAL SCIENCE

VEC - 102-T : Indian Constitution - I
(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester-I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. (5/7) [5]

- अ) राज्यघटनेच्या मसुदा समितीचे अध्यक्ष कोण होते?
- ब) मार्गदर्शक तत्वे कोणत्या कलमामध्ये समाविष्ट आहेत?
- क) भारतीय राज्यघटना लिहून केव्हा पूर्ण झाली?
- ड) मूलभूत अधिकारामध्ये प्राथमिक शिक्षणाच्या अधिकाराचा समावेश कोणत्या घटना दुरुस्तीने झाला?
- इ) मूलभूत कर्तव्यांचा समावेश कोणत्या कलमा अंतर्गत होतो?
- फ) घटना समितीचे पहिले अध्यक्ष कोण होते?
- य) लिखित राज्यघटना म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दांत लिहा. (2/3) [8]

- अ) धार्मिक अधिकार
- ब) कलम 16
- क) सामाजिक मार्गदर्शक तत्वे

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. (1/2) [7]

- अ) राज्यघटनेतील घटनात्मक उपाययोजनेचा अधिकार स्पष्ट करा.
- ब) भारतीय राज्यघटनेच्या सरनाम्याचे महत्त्व लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. (1/2) [10]

- अ) भारतीय राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- ब) भारतीय नागरीकांची मूलभूत कर्तव्ये सविस्तर लिहा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2756

[Total No. of Pages : 2

[6537]-3

F.Y. B.A

AEC-101: ABILITY ENHANCEMENT COURSE

**Developing Communicative Competence in English - I
(2024 Pattern) (Semester - I) (Theory) (2 Credits)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any five of the following :

[5]

- 1) Write a synonym for the word 'Compulsory'.
- 2) Define antonym. Give appropriate examples.
- 3) What is prefix? Give two examples.
- 4) Generate a word web for any one of the following:
 - a) Forest b) Traffic
- 5) Fill in the blanks by choosing from the collocations given below:
 - a) My work hours are flexible. I don't need to begin at a _____.
(about time, great time, rough time, set time)
- 6) Choose and rewrite the correct collocations in the given pairs:
 - a) Honest apology - Sincere apology
 - b) Do a mistake - Make a mistake
- 7) Give any two examples of suffix.

P.T.O.

Q2) Attempt any two of the following : **[8]**

- 1) How a good vocabulary will help one in personal and professional life? Explain.
- 2) Differentiate between homographs and homophones by providing appropriate examples.
- 3) Write a note on literal and figurative meaning of the word.
- 4) What is polysemy? Elaborate with suitable examples.

Q3) Attempt any one of the following : **[7]**

- 1) Write your self introduction for both formal and informal situations.
- 2) Write a dialogue that suits to the following situation:
 - Your friends ask you if you would like to go with them to Mahabaleshwar:
 - You ask your parents for permission
 - They give you permission
 - You also ask your uncle for permission to use his camera during trip
 - He permits you
 - You thank them all.

Q4) Attempt any two of the following : **[10]**

- 1) Write five suitable expressions used to express your disagreement indirectly.
- 2) Write a dialogue of apology on the following situation:
 - Parveen forgets to wish her friend Anju on her birthday and calls her to apologise. Anju assures her that it is all right.
- 3) Write a dialogue of suggestion on the following situation.
 - Your friend Sachin plays cricket well. He has lost his form lately and is worried about it. You suggest him certain techniques for improvement.
- 4) Draft a conversation showing how two neighbours resolve a confusion regarding a wrongly delivered parcel.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2757

[Total No. of Pages : 2

[6537]-4

F.Y. B.A.

मराठी (MARATHI)

OE-H-101-MAR: व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषा

(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा.

[5]

- अ) व्यक्तिमत्त्व म्हणजे काय?
- ब) व्यक्तिमत्त्व विकासाचे पैलू लिहा?
- क) व्यक्तिमत्त्व विकासात 'भाषा म्हणजे मैलाचा दगड' असे का म्हटले जाते?
- ड) व्यक्तिमत्त्वामध्ये कोण कोणत्या गोष्टींचा समावेश होतो?
- इ) भाषा म्हणजे काय?
- ई) भाषेचे महत्त्वाचे कार्य लिहा?
- उ) मातृभाषा ही हृदयाची भाषा आहे असे वर्डस्वर्थ हा विचारवंत का म्हणतो?

प्रश्न 2) कोणत्याही दोन टीपा 100 शब्दांत लिहा.

[8]

- अ) व्यक्तिमत्त्व विकासाचे महत्त्व
- ब) भाषा : एक सामाजिक संस्था
- क) व्यक्ति आणि समाज सहसंबंध

P.T.O.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा.

[7]

अ) व्यक्तिमत्त्व विकासाची संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) भाषेचा व्यक्तिमत्त्व विकासावर होणारा परिणाम लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा.

[10]

अ) व्यक्तिमत्त्व विकासाचे मुख्य प्रकार स्पष्ट करा.

ब) भाषा म्हणजे काय हे सांगून भाषेचे कार्य स्पष्ट करा.

SEAT No. :

PE-2758

[Total No. of Pages : 2

[6537]-5

F.Y. B.A.

HINDI (हिंदी)

OE-H-103 HIN : हिंदी कविता और कहानी

(2024 Pattern) (Semester - I)

समय : 2 घंटे]

[पूर्णांक : 30

सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं।

प्रश्न 1) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[12]

अ) 'सखि वसंत आया' कविता में कवि ने वसंत ऋतु का चित्रण किस रूप में किया है?

ब) 'कदम मिलाकर चलना होगा' कविता का भावार्थ लिखिए।

क) 'पेड़' कविता में कवि ने प्रकृति के प्रति कौन-सा भाव व्यक्त किया है?

ड) 'घर की चौखट से बाहर' कविता में व्यक्त स्त्री के संघर्ष और आत्मबोध पर प्रकाश डालिए।

प्रश्न 2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[12]

अ) 'सवा शेर गेहूँ' कहानी के शीर्षक की सार्थकता बताइए।

ब) 'उसने कहा था' कहानी की कथावस्तु लिखिए।

क) 'हंसिका फिर कभी न आयी' कहानी के माध्यम से लेखक ने समाज के किस यथार्थ को उजागर किया है?

ड) 'बयान' कहानी में चित्रित समस्या पर प्रकाश डालिए।

प्रश्न 3) निम्नलिखित बहुविकल्पीय प्रश्नों के उत्तर लिखिए :

[6]

i) 'बात बोलेगी' कविता के रचयिता कौन हैं?

अ) नागार्जुन

ब) अज्ञेय

क) शमशेर बहादुर सिंह

ड) केदारनाथ अग्रवाल

P.T.O.

- ii) कवि के अनुसार 'यह हाथ' किसका प्रतीक है?
अ) पराजय का	ब) कमजोरी का
क) श्रम और संघर्ष का	ड) उदासी का
- iii) 'सखि वसंत आया' कविता किस काव्यसंग्रह से ली गई है?
अ) आनन्दमठ	ब) परिमल
क) आनन्द कादम्बिनी	ड) गीतिका
- iv) लहनासिंह का बचपन किस स्थान पर बीता था?
अ) अमृतसर	ब) लाहौर
क) जालंधर	ड) होशियारपुर
- v) 'बयान' कहानी की लेखिका कौन है?
अ) मन्नु भंडारी	ब) कृष्णा सोबती
क) चित्रा मुद्गल	ड) अमृता प्रीतम
- vi) विप्र महाराज ने शंकर को क्या उधार दिया था?
अ) रुपये	ब) कपड़ा
क) सवा शेर गेहूँ	ड) जमीन

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2759

[Total No. of Pages : 2

[6537]-6

F.Y.B.A.

OE-H-101 : ENGLISH

**Mass Communication Through English - I
(2024 Credit Pattern) (Semester - I) (NEP)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any five of the following in one sentence each : [5]

- a) Name one key aspect of mass communication.
- b) How does feedback affect mass communication?
- c) Who acts as the source in mass communication?
- d) How can a writer make an article engaging?
- e) Which part of a news report gives the most important details?
- f) Name one important feature of a good advertisement.
- g) In what way is a manual different from a brochure?

Q2) Write short notes on any two of the following in about 100 words each: [8]

- a) Write a short note on the cultural aspect of mass communication.
- b) Explain in brief the role of channel in mass communication.
- c) State and explain the major functions of mass communication.

Q3) Attempt any one of the following in about 150 words : [7]

- a) Write a news paper report on "Blood Donation Camp" organized in your college.
- b) Explain the steps involved in planning and drafting a good article.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following in about 200 words :

[10]

- a) Prepare a creative display advertisement for a coaching centre promoting crash courses for competitive exams.
- b) Describe the process of mass communication and explain the role of sender, message, channel, receiver and feedback in it.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE4226

[Total No. of Pages : 2

[6537]-7

First Year (Bacheolar Course)

SANSKRIT (संस्कृत)

OE-H-102-SAN : संस्कृतभाषा व्याकरणशिक्षा
(2024 Pattern) (Semester-I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

All questions are compulsory.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) धातूंची रूपे ओळखा. (कोणतेही पाच)

[5]

Identify धातू forms. (any five)

- i) गृहाण
- ii) युध्येते
- iii) अतनुत
- iv) कुर्वीरन्
- v) वदतु
- vi) तप्स्यति

B) प्रातिपदिकांची रूपे ओळखा. (कोणतेही पाच)

[5]

Identify forms of प्रातिपदिक. (any five)

- i) सरित्सु
- ii) कव्योः
- iii) क्षमया
- iv) मतौ
- v) नदि
- vi) नाम्नी

P.T.O.

C) जोड़या लावा. (कोणतेही पाच)

[5]

Match the following. (any five)

अ	ब
i) आशुगः	a) द्वंद्वसमासः
ii) पापमुक्तः	b) अव्ययीभाव समासः
iii) छात्रनिवासः	c) पञ्चमी तत्पुरुषः
iv) रामलक्ष्मणौ	d) षष्ठी तत्पुरुषः
v) प्रत्यक्षम्	e) बहुव्रीही समासः
vi) चक्रपाणिः	f) उपपद तत्पुरुषः

Q2) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

Write short notes. (any two)

- i) भाषा प्रयोजनम्।
- ii) संस्कृत व्याकरणाची वैशिष्ट्ये.
Features of the sanskrit grammar.
- iii) पाणिनिः

Q3) A) वाक्य पूर्ण करा. (कोणतेही पाच)

[5]

Complete the sentence. (Any five)

- i) छात्राः सन्ति। (स्वाध्यायशाली/स्वाध्यायशालिनः)
- ii) रामः सीता लक्ष्मणः च वनम् । (अगच्छत्/अगच्छम्)
- iii) सह रामः चित्रकूटं न्यवसत्। (लक्ष्मणं/लक्ष्मणेन)
- iv) काणः। (अक्षणा/अक्षीभिः)
- v) धान्यकनाः रोचन्ते। (मूषकैः/मूषकेभ्यः)
- vi) स्वस्ति। (त्वया/तुभ्यम्)

B) संधि सोडवा. (कोणतेही पांच)

[5]

dissolve संधि. (Any five)

- i) तवलकारः।
- ii) मालाधिपस्य।
- iii) गृहेऽत्र।
- iv) गच्छत्यस्तम्।
- v) सूनोर्विक्रमः।
- vi) तद्धि।

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE4882

[Total No. of Pages : 1

[6537]-8

F.Y.B.A.

URDU

OE-101-URD : Urdu General Paper-I
(2024 Pattern) (Semester-I) (Open Elective)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

[10]

سوال نمبر ۱۔ اکبر الہ آبادی نے عشرتی کے نام کون کونسی ہدایتیں لکھیں؟

یا

”اے شریف انسانو“ _____ ساحر نے نظم میں کون سی فکروں کا تذکرہ کیا ہے؟

[10]

سوال نمبر ۲۔ ”گاؤں کی لاج“ افسانے کا مرکزی خیال پیش کیجئے۔

یا

”بد نصیب ماں“ افسانے کا خلاصہ تحریر کیجئے۔

[5]

سوال نمبر ۳۔ کالج کے پرنسپل کو اس کا لرشپ حاصل کرنے کے لئے خط لکھئے۔

یا

تجارتی غرض کے لئے بینک آف مہاراشٹر کے مینجر کو عریضہ لکھئے۔

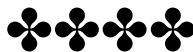
[5]

سوال نمبر ۴۔ کسی ایک عنوان پر مضمون لکھئے۔

(a) سچائی چھپ نہیں سکتی بناوٹ کے اصولوں سے _____

(b) خلائی سفر کی داستان

(c) تعلیم نسواں آج کے دور کی اہم ضرورت

Total No. of Questions : 4

SEAT No.

PE-4883

Total No. of Pages : 2

[6537]- 9R
F.Y.B.A.(Semester - I)
PERSIAN (O.E)
OE-101 PER: Basic Persian- I
(2024 Pattern)(NEP)

Total Marks :30]

[Time :2.00 Hours

Instructions to the Candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1 Write the name of ten relations in Persian with their English equivalents. **[10]**

or

Write numbers in persian from 1to 20 with English equivalent.

Q.2 Write the Definition of any five of the following terms with example. **[10]**

فعل ، اسم ، مصدر ، فعل ماضى ، فعل حال ، فعل مستقبل ، مضاف اليه

or

Make ten sentences from the following table according to the example by choosing one word (at a time) from each column and then translate it into English or Urdu:

P.T.O.

Example

I am on the road

من در خیابان هستم

هستم	سینما	خیابان	در	من
بودم	خانه	مدرسه		
	اتاق	کوچه		

Q.3 Write a detailed note on any one of the following writers: [5]

(i) شیخ سعدی شیرازی (ii) مولانا عبدالرحمن جامی

or

Write a detailed note on any one of the following books:

(i) گلستان سعدی (ii) بهارستان جامی

Q.4 Translate into English or Urdu or explain any one of the following texts: [5]

(i) اسکندر، یکی از کارداناں را از عملی شریف، غزل کرد و عملی خسیس به وی داد. روزی آن مرد بر اسکندر درآمد. 'اسکندر گفت: چگونه می بینی عمل خویش را؟ گفت: زندگانی ات دراز باد! نه مرد به عمل، بزرگ و شریف گردد، بلکه عمل، به مرد، بزرگ و شریف گردد.

(ii) توانگری بخیل را پسری رنجور بود. نیکخواهان گفتندش: مصلحت آن است که ختم قرآنی کنی از بهر وی یا بذل قربانی. لختی به اندیشه فرو رفت و گفت: مصحف مهجور اولی ترست که گله دور است.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE4884

[Total No. of Pages : 3

[6537]-10

F.Y.B.A.

ARABIC

OE-101-ARA : Elementary Arabic Grammar and Communication
(NEP 2024 Pattern) (Semester-I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Define the following Grammar with examples.

[5×2=10]

a) Demonstrative noun	أَسْمَاءُ الْإِشَارَةِ
b) Adjective and Qualified Noun	الصِّفَةُ وَالْمَوْصُوفُ
c) Non-attached Pronoun	الضَّمِيرُ الْمُنْفَصِلُ
d) Masculine and Feminine Gender	الْمُذَكَّرُ وَالْمُؤَنَّثُ
e) Definite and Indefinite Noun	الْمَعْرِفَةُ وَالنَّكِرَةُ

Q2) Translate the following sentences into English/Urdu. (Any Two) [2×5=10]

(a) هَذَا رَجُلٌ. ذَلِكَ حِمَارٌ. مَا هَذَا؟ هَذَا كَلْبٌ. الْبَابُ مُغْلَقٌ. الطَّالِبُ مَرِيضٌ. كَيْفَ حَالُكَ؟ مَنْ أَنْتَ؟ الْكَرْسِيُّ مُرِيحٌ. الْمَاءُ بَارِدٌ. مَا اسْمُكَ؟ اسْمِي حَامِدٌ. أَنَا تَلْمِيزٌ. هَلْ أَنْتَ طَالِبٌ؟ نَعَمْ أَنَا طَالِبٌ. التُّفَاحُ لَذِيذٌ. ذَلِكَ قَمِيصٌ.

(b) هَذَا بَابٌ. تِلْكَ بِنْتُ. هَذِهِ مَدْرَسَةٌ. هَذَا مِفْتَاحٌ. ذَلِكَ دِيكٌ. هَذَا نَجْمٌ. هَذِهِ نَافِذَةٌ. تِلْكَ مِرْوَحَةٌ. هَذَا جَمَلٌ. ذَلِكَ حِصَانٌ. هَذَا سُكَّرٌ. مَا هَذَا؟ هَذَا كَلْبٌ. مَا ذَلِكَ؟ ذَلِكَ قَمِيصٌ. هُوَ مُسْلِمٌ. هِيَ بِنْتُ. الْبَابُ مُغْلَقٌ. الرَّجُلُ طَوِيلٌ. الْمَسْجِدُ بَعِيدٌ. الْمَنْدِيلُ وَسخٌ. الْحِصَانُ سَرِيعٌ. الطَّالِبُ مَرِيضٌ. الْبَيْتُ قَرِيبٌ. الْقَمَرُ جَمِيلٌ.

(c) مَاءٌ، مِرْوَحَةٌ، بَامِيَا، رَجُلٌ، حِصَانٌ، غُرْفَةٌ، جَمَلٌ، جَدِيدٌ، جَامِعَةٌ، كُليَّةٌ، سَيَّارَةٌ، طَبِيبٌ، لَبَنٌ، أُخْتُ، بَارِدٌ، آخٌ، فَضْلٌ، كَلْبٌ، قَدِيمٌ، شَرِكَةٌ، مَصْنَعٌ، قَلَمٌ، عِنَبٌ، تَفَاحٌ، قَلْبٌ، بَصَلٌ، بَطَاطَسٌ.

OR

P.T.O.

Translate the following sentences into English. (Any Ten). [10×1=10]

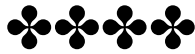
- (a) هَذَا الرَّجُلُ تَاجِرٌ.
(b) مَنْ فِي الْحَمَّامِ؟
(c) الْحِصَانُ سَرِيعٌ
(d) ذَلِكَ الرَّجُلُ طَبِيبٌ
(e) هَذِهِ سَيَّارَةُ الْمُدِيرِ
(f) التُّفَّاحُ فَاكِهَةٌ لَذِيذَةٌ
(g) هَذَا مِفْتَاحُ السَّيَّارَةِ
(h) الْعَرَبِيَّةُ لُغَةٌ صَعْبَةٌ
(i) عِنْدَكَ قَلَمٌ؟
(j) هَذَا الدَّرْسُ سَهْلٌ
(k) السَّاعَةُ عَلَى السَّرِيرِ
(l) بَابُ الْبَيْتِ جَمِيلٌ
(m) قَلَمٌ حَامِدٍ جَدِيدٌ
(n) هَذَا الْمُنْدِيلُ وَسِخٌ
(o) الْكُرْسِيُّ مَكْسُورٌ

Q3) A) Translate the following words into English/Urdu. (Any Ten) [10×½=5]

- (a) بَابُ (b) مَكْتَبٌ
(c) بِنْتُ (d) امْرَأَةٌ
(e) مُنْدِيلٌ (f) قَلْبٌ
(g) حِصَانٌ (h) رَجُلٌ
(i) غُرْفَةٌ (j) شُبَّانٌ
(k) حَجَرٌ (l) حِمَارٌ
(m) مِرْحَاضٌ (n) كَلْبٌ
(o) طَاوِلَةٌ

B) Translate the following words into Arabic. (Any Ten) **[10×½=5]**

Hand	(b	Apple	(a
Key	(d	Doctor	(c
Milk	(f	Hair	(e
Water	(h	Table	(g
Ginger	(j	Tomato	(i
Dog	(l	White	(k
Sunday	(n	North	(m

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2761

[Total No. of Pages : 2

[6537]-11

F.Y. B.A.

ECONOMICS

OE - 101-ECO : Indian Economy Policy - I
(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the following questions in 20 words each (any five) : **[5]**

- a) What is an Economy?
- b) What is a Developed Economy?
- c) Define monetary policy?
- d) Which Industry are Included in the secondary sector?
- e) Which sector is known as the backbone of the Indian Economy?
- f) Write any two objectives of the 1991 New Economy policy?

Q2) Answer the following questions in 100 words each (any two) : **[8]**

- a) Explain the features of monetary policy?
- b) Explain the concept of developed and developing Economy.
- c) Explain the role of the Industrial sector in economic development.

Q3) Answer the following questions in 150 words each (any one) : **[7]**

- a) Explain the monetary policy instruments.
- b) Explain the concept of Agriculture and service sector.

Q4) Answer the following questions in 200 words each (any one) : **[10]**

- a) Explain the characteristics of the Indian economy as a developing Economy.
- b) Explain the contribution of Agriculture sector to Economic Development.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE-2761

[6537]-11
F.Y. B.A.
ECONOMICS
OE - 101-ECO : Indian Economy Policy - I
(2024 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रीका पाहावी.

-
- प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 20 शब्दांत लिहा. (कोणतेही पाच) [5]
- अ) अर्थव्यवस्था म्हणजे काय?
ब) विकसित अर्थव्यवस्था म्हणजे काय?
क) चलनविषयक धोरणाची व्याख्या लिहा?
ड) द्वितीय क्षेत्रात कोणत्या उद्योगांचा समावेश होतो.
इ) भारतीय अर्थव्यवस्थेचा कणा कोणत्या क्षेत्राला म्हणतात.
फ) 1991 च्या नवीन आर्थिक धोरणाची दोन उद्दिष्टे लिहा.
- प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. (कोणतेही दोन) [8]
- अ) चलनविषयक धोरणाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) विकसित आणि विकसनशील अर्थव्यवस्था या संकल्पना स्पष्ट करा.
क) आर्थिक विकासात औद्योगिक क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 150 शब्दांत लिहा. (कोणताही एक) [7]
- अ) चलनविषयक धोरणाची साधने स्पष्ट करा.
ब) कृषी आणि सेवा क्षेत्र या संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची उत्तरे 200 शब्दांत लिहा. (कोणताही एक) [10]
- अ) विकसनशील अर्थव्यवस्था म्हणून भारतीय अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) आर्थिक विकासात कृषी क्षेत्राचे योगदान स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2762

[Total No. of Pages : 4

[6537]-13

F.Y. B.A.

HISTORY

**OE-101-HIS : Glimpses of Modern India - I
(2024 Pattern) (Semester - I) (Theory)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer any five (in 20 words) :

[5]

- a) In which year was the East India company established?
- b) What was the effect of British policies on Indian agriculture?
- c) Who were the main leaders of the Revolt of 1857?
- d) Who founded the Brahmo Samaj?
- e) When was the Indian National Congress founded?
- f) Who founded the Satyashodhak Samaj?
- g) Lokmanya Tilak was the leader of which ideology?

Q2) Write Short notes any two (in 100 words) :

[8]

- a) Prarthana Samaj
- b) Maharshi Dayanand Saraswati
- c) Nationalism

P.T.O.

Q3) Write answer any one (in 150 words) :

[7]

- a) Briefly explain the British news paper policy.
- b) State the background of the rise of Indian nationalism.

Q4) Write answer any one (in 200 words) :

[10]

- a) Write the consequence of the uprising of 1857.
- b) Explain the contribution of Moderates in Indian Freedom struggle.

Total No. of Questions : 4]

PE-2762

[6537]-13

F.Y. B.A.

HISTORY

OE-101-HIS : Glimpses of Modern India - I

(2024 Pattern) (Semester - I) (Theory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) ईस्ट इंडिया कंपनीची स्थापना कोणत्या साली झाली?
- ब) ब्रिटिश धोरणांमुळे भारतीय शेतीवर काय परिणाम झाला?
- क) 1857 च्या उठावाचे प्रमुख नेते कोण होते?
- ड) ब्राम्हो समाजाची स्थापना कोणी केली?
- इ) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसची स्थापना कधी झाली?
- फ) सत्यशोधक समाजाची स्थापना कोणी केली?
- य) लोकमान्य टिळक कोणत्या विचारसरणीचे नेते होते?

प्रश्न 2) 100 शब्दांत टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [8]

- अ) प्रार्थना समाज
- ब) महर्षी दयानंद सरस्वती
- क) राष्ट्रवाद

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. [7]

अ) ब्रिटीशांचे वृत्तपत्रविषयक धोरण थोडक्यात स्पष्ट करा.

ब) भारतीय राष्ट्रवादाच्या उदयाची पार्श्वभूमी सांगा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

अ) 1857 च्या उठावाचे परिणाम लिहा.

ब) मवाळांचे भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यातील योगदान स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2763

[Total No. of Pages : 4

[6537]-14

First Year B.A.

PSYCHOLOGY (O.E)

OE-101-PSY : Psychology of Adjustment and Stress

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *The numbers to the right of the question indicate full marks.*

Q1) Answer the following question in 20 words each (Any Five) : [5]

- a) Define psychology.
- b) What is conflict?
- c) What is self control.
- d) Define pressure.
- e) What is stress?
- f) What is Adjustment?
- g) What is Frustration?

Q2) Answer the short notes following question in 100 words each (Any two) : [8]

- a) Biological psychology.
- b) Blaming yourself.
- c) Health psychology.

P.T.O.

Q3) Answer the following question in 150 words each (Any one) : [7]

- a) Explain the goals of psychology.
- b) Explain the Enhancing Emotional intelligence.

Q4) Answer the following question in 200 words each (Any one) : [10]

- a) Explain the determining Adjustment in Individuals.
- b) Explain the Ellis's Rational thinking.

Total No. of Questions : 4]

PE-2763

[6537]-14

First Year B.A.

PSYCHOLOGY (O.E)

OE-101-PSY : Psychology of Adjustment and Stress

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) प्रश्नांच्या उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा (कोणतेही पाच) :

[5]

- अ) मानसशास्त्राची व्याख्या लिहा.
- ब) संघर्ष म्हणजे काय?
- क) स्व-नियंत्रण म्हणजे काय?
- ड) दबावाची व्याख्या लिहा.
- इ) ताण म्हणजे काय?
- फ) समायोजन म्हणजे काय?
- य) वैफल्य निराशा म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालील टिपा प्रश्नांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) :

[8]

- अ) जैविक मानसशास्त्र
- ब) स्व: दोष
- क) आरोग्य मानसशास्त्र

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे 150 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) :

[7]

अ) मानसशास्त्राची उद्दिष्टे/ध्येये स्पष्ट करा.

ब) भावनिक बुद्धिमत्ता कशी वाढवावी ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची उत्तरे 200 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) :

[10]

अ) व्यक्तिगत समायोजनाची निर्धारके स्पष्ट करा.

ब) एलिसचे तर्कशुद्ध विचार स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2764

[Total No. of Pages : 4

[6537]-15

F.Y. B.Com./B.Sc./B.C.S./B.Sc. (CA)

POLITICAL SCIENCE

OE - 101-POL : Good Citizenship

(2024 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write the answer any five (in 20 words each) : **[5]**

- a) What is citizenship?
- b) In which article of the Indian Constitution is the provision for citizenship made?
- c) What are the criteria for citizens to get the right to vote in India?
- d) Who is called the first citizen of India?
- e) What is civic education in democracy?
- f) What is dual citizenship?
- g) Mention any two duties of citizens in the equality of men and women.

Q2) Write the short notes any two (in 100 words each) : **[8]**

- a) Citizenship acquired by birth.
- b) Indian citizenship act. 1955.
- c) Environmental duties of Indian citizens.

Q3) Write the answer any one (in 150 words) : **[7]**

- a) Explain the different types of citizenship.
- b) Mention the various benefits of citizenship.

P.T.O.

Q4) Write the answer any one (in 200 words) :

[10]

- a) Describe the fundamental duties of an Indian citizens.
- b) Discuss the various digital challenges faced by Indian citizens.

Total No. of Questions : 4]

PE-2764

[6537]-15
F.Y. B.Com./B.Sc./B.C.S./B.Sc. (CA)
POLITICAL SCIENCE
OE - 101-POL : Good Citizenship
(2024 Pattern) (CBCS) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मुळ संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नाची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) नागरिकत्व म्हणजे काय?
- ब) भारतीय राज्यघटनेत नागरिकत्वाची तरतुद कोणत्या कलमात करण्यात आली आहे.
- क) भारतात नागरिकांना मतदानाचा अधिकार मिळण्यासाठी काय निकष आहेत.
- ड) भारताचे प्रथम नागरिक कोणास म्हटले जाते?
- इ) लोकशाहीत नागरी शिक्षण म्हणजे काय?
- फ) दुहेरी नागरिकत्व म्हणजे काय?
- य) स्त्री - पुरुष समानतेत नागरिकांचे कोणतेही दोन कर्तव्य सांगा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (100 शब्दांत) (कोणत्याही दोन) : [8]

- अ) जन्मतः मिळणारे नागरिकत्व.
- ब) भारतीय नागरिकत्व कायदा - 1955
- क) भारतीय नागरिकांचे पर्यावरणसंबंधी कर्तव्य.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. [7]

- अ) नागरिकत्वाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) नागरिकत्वाचे विविध फायदे सांगा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा.

[10]

अ) भारतीय नागरिकांचे मूलभूत कर्तव्य विशद करा.

ब) भारतीय नागरिकांपुढील विविध डीजीटल आव्हानांची चर्चा करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE3172

[Total No. of Pages : 2

[6537]-16

First Year B.A.

LOGIC

OE-101-LOG : Logic and Critical Thinking
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidate:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any five of the following questions in 20 words each. **[5]**

- a) Write a definition of logic.
- b) What is inference?
- c) What is the flow of thinking in inductive logic?
- d) Write example of an argument.
- e) What is the first element in the thinking process?
- f) State the components of an argument.
- g) State the criterion for the truth of a statement.

Q2) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[8]**

- a) Components of thinking process
- b) Meaning of logic
- c) Reflective thinking

Q3) Answer any one of the following questions in 150 words each. **[7]**

- a) Explain the nature of thinking process.
- b) Explain the difference between truth and validity.

Q4) Answer any one of the following questions in 200 words each. **[10]**

- a) Explain the nature of logic through various definitions.
- b) Write the importance of critical thinking.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3172

[6537]-16

First Year B.A.

LOGIC

OE-101-LOG : Logic and Critical Thinking
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूल इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) तर्कशास्त्राची व्याख्या लिहा.
- ब) अनुमान म्हणजे काय?
- क) विगमन तर्कशास्त्रात विचारांचा प्रवाह कसा असतो?
- ड) युक्तिवादाचे एक उदाहरण लिहा.
- इ) विचार प्रक्रियेतील पहिला घटक कोणता आहे?
- फ) युक्तिवादाचे घटक सांगा.
- य) विधानाच्या सत्यतेचा निकष सांगा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टीपा लिहा. [8]

- अ) विचार प्रक्रियेचे घटक
- ब) तर्कशास्त्राचा अर्थ
- क) परावर्तक विचार

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. [7]

- अ) विचार प्रक्रियेचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) सत्यता आणि वैधता यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) तर्कशास्त्राचे स्वरूप विविध व्याख्यांच्या आधारे स्पष्ट करा.
- ब) चिकित्सक विचारसरणीचे महत्त्व लिहा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3173

[6537]-17

F.Y.B.A.

PHILOSOPHY

**OE-101-PHL : Professional and Administrative Ethics - I
(NEP 2024 Pattern) (Semester - I) (Open Elective - 1)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the questions in 20 words each. (Any Five) **[5]**

- a) Explain any two Definitions of ethics.
- b) Explain the concept of Duty.
- c) Explain any two Definitions of Right.
- d) Explain the concept of profession.
- e) Explain difference between profession and business.
- f) Explain shortly origin of ethics.
- g) Explain shortly utility of ethics

Q2) Write short notes on the questions in 100 words each. (Any two) **[8]**

- a) Concept of Karmaphalsanyaas.
- b) Concept of Nishkam karma.
- c) Purpose of ethics

Q3) Answer any one of the following question in 150 words. **[7]**

- a) Explain the concept of Right? write shortly fundamental rights given by Indian constitution.
- b) Discuss, shortly on conflict between ethics and morals?

Q4) Answer any one of the following question in 200 words. **[10]**

- a) What is ethics? Explain briefly the nature and scope of ethics?
- b) Explain the concept of virtue according to Plato?

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3173

[6537]-17

F.Y.B.A.

PHILOSOPHY

OE-101-PHL : Professional and Administrative Ethics - I
(NEP 2024 Pattern) (Semester - I) (Open Elective - 1)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्र.1)** खालील प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दात लिहा. (कोणतेही पाच) [5]
- अ) नीतिशास्त्राच्या कोणत्याही दोन व्याख्या स्पष्ट करा.
 - ब) 'कर्तव्य' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 - क) 'अधिकार' या संकल्पनेच्या कोणत्याही दोन व्याख्या स्पष्ट करा.
 - ड) 'धंदा' ही संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.
 - इ) 'व्यवसाय' आणि 'धंदा' यातील फरक स्पष्ट करा.
 - फ) नीतिशास्त्राची उत्पत्ति थोडक्यात स्पष्ट करा.
 - य) नीतिशास्त्राची उपयोगिता थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्र.2)** खालील टिपा उत्तरे 100 शब्दात लिहा. (कोणतेही दोन) [8]
- अ) 'कर्मफलसंन्यास' ही संकल्पना
 - ब) 'निष्काम कर्म' संकल्पना
 - क) नीतिशास्त्राचे प्रयोजन
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दात लिहा. [7]
- अ) अधिकार म्हणजे काय? सांगून भारतीय संविधानाने दिलेले मूलभूत अधिकार लिहा.
 - ब) 'नीतिशास्त्र' आणि 'नैतिकता' यातील संघर्ष यावर चर्चा करा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दात लिहा. [10]
- अ) नीतिशास्त्र म्हणजे काय सांगून 'नीतिशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती' सविस्तर स्पष्ट करा.
 - ब) प्लेटोच्या मते, सद्गुण म्हणजे काय स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE3174

[Total No. of Pages : 2

[6537]-18

F.Y.B.A.

DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

OE-103-DEF : Indian Constitution and Governance System
(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidate:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the following questions in 20 words each. (Any 5) [5]

- a) What does Article 21 of the Indian Constitution guarantee?
- b) When was the Constitution of India legally implemented?
- c) Who was the Chairman of Drafting Committee of the Indian Constitution?
- d) Which Article Define the rights to religious freedom in the Constitution of India?
- e) When was the first amendment made in the Indian Constitution?
- f) What is a fundamental right?
- g) Who was the Chairman of the first Constitution Assembly?

Q2) Write Notes in 100 words each (Any 2) [8]

- a) Nature of Constituent Assembly
- b) Social Justice
- c) Fundamental Duties

Q3) Answer the following question in 150 words each (Any 1) [7]

- a) Explain the Historical Background of the Indian Constitution.
- b) Describe the directive principles of State policy.

Q4) Answer the following question in 200 words each. (Any 1) [10]

- a) Explain the Structure of Constitution Committee.
- b) Explain the objectives of Indian Constitution.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3174

[6537]-18

F.Y.B.A.

DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

OE-103-DEF : Indian Constitution and Governance System
(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 20 शब्दात लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

- अ) भारतीय संविधानाचे कलम 21 कशाची हमी देते?
- ब) भारतीय संविधानाची कायदेशीर अंमलबजावणी केंव्हा पासून करण्यात आली?
- क) भारतीय संविधानाच्या मसुदा समितीचे अध्यक्ष कोण होते?
- ड) भारतीय संविधानातील कोणत्या कलमांद्वारे धार्मिक स्वातंत्र्याचा हक्क स्पष्ट केला आहे?
- इ) भारतीय संविधानातील पहिली घटना दुरुस्ती केंव्हा करण्यात आली?
- फ) मुलभूत हक्क म्हणजे काय?
- य) पहिल्या संविधान सभेचे अध्यक्ष कोण होते?

प्र.2) प्रत्येकी 100 शब्दात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [8]

- अ) घटना समितीचे स्वरूप
- ब) सामाजिक न्याय
- क) मुलभूत कर्तव्ये

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 150 शब्दात लिहा. (कोणताही एक) [7]

- अ) भारतीय संविधानाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
- ब) राज्यांच्या धोरणांची मार्गदर्शक तत्वे विशद करा.

प्र.4) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 200 शब्दात लिहा. (कोणताही एक) [10]

- अ) घटना परिषदेची रचना स्पष्ट करा.
- ब) भारतीय संविधानाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3175

[6537]-19

F.Y.B.A.

SOCIOLOGY (OE)

**OE-101SOC: Social Construction of Gender
(NEP 2024 Pattern) (CBCS) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidate:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer any five in 20 words **[5]**

- a) What is the social and cultural understanding captured by the concept of Gender?
- b) Mention one challenge or discrimination faced by the LGBTQ+ community.
- c) How does Capitalism relate to the context of Gender differences?
- d) Provide an example of a Gender role assigned in a Workplace.
- e) State one way the Media contributes to the practices of Gender.
- f) Define Gender hierarchy.
- g) What is the ultimate goal of emancipation from Gender hierarchy?

Q2) Write short notes any two in 100 words. **[8]**

- a) Gender discrimination and its prominent features.
- b) The process of Social Construction of Gender.
- c) The role of Social institution and Culture in maintaining gender hierarchy.

Q3) Write answer any one in 150 words **[7]**

- a) Describe the different contexts of Gender differences (Patriarchy, Caste system, Capitalism) and how they intersect.
- b) Explain the practices of Gender as seen across Family, Education, and Media.

Q4) Write answer any one in 200 words. **[10]**

- a) Discuss the statement: 'Gender roles are Socially Constructed.' Support your answer with examples of roles assigned through ages.
- b) Detail the path to Emancipation from Gender hierarchy and discrimination, highlighting the need to go beyond.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3175

[6537]-19

F.Y.B.A.

SOCIOLOGY (OE)

OE-101SOC: Social Construction of Gender
(NEP 2024 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) लिंग या संकल्पनेने सामाजिक आणि सांस्कृतिक समज काय मिळवली आहे?
- ब) LGBTQ+ समुदायासमोरील एका आव्हानाचा किंवा भेदभावाचा उल्लेख करा.
- क) भांडवलशाही लिंगाच्या संदर्भाशी कसा संबंधित आहे? फरक करा.
- ड) कामाच्या ठिकाणी नेमलेल्या लिंग भूमिकेचे उदाहरण द्या.
- इ) माध्यमे लिंग पद्धतीमध्ये कोणत्या प्रकारे योगदान देतात ते सांगा.
- फ) लिंग पदानुक्रम परिभाषित करा.
- य) लिंग पदानुक्रमातून मुक्ततेचे अंतिम ध्येय काय आहे?

प्र.2) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा. [8]

- अ) लिंग भेदभाव आणि त्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये.
- ब) लिंग सामाजिक बांधणीची प्रक्रिया
- क) लिंग पदानुक्रम राखण्यात सामाजिक संस्था आणि संस्कृतीची भूमिका.

प्र.3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दात लिहा. [7]

- अ) लिंग भेदांचे (पितृसत्ता, जात व्यवस्था, भांडवलशाही) वेगवेगळे संदर्भ आणि ते कसे एकमेकांना छेदतात याचे वर्णन करा.
- ब) कुटुंब, शिक्षण आणि माध्यमांमध्ये दिसणाऱ्या लिंग पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दात लिहा. [10]

- अ) “लिंग भूमिका सामाजिकदृष्ट्या तयार केल्या जातात” या विधानावर चर्चा करा. वयोगटानुसार नियुक्त केलेल्या भूमिकांच्या उदाहरणांसह तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.
- ब) लिंग पदानुक्रम आणि भेदभावापासून मुक्ततेचा मार्ग तपशीलवार सांगा. त्यापलीकडे जाण्याची गरज अधोरेखित करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2765

[Total No. of Pages : 4

[6537]-20

F.Y. B.A.

ANTHROPOLOGY (O.E)

OE-103-AN : Foundation of Human Life
(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Write answer any five (in 20 words) (5 out of 7) :

[5]

- a) What is cultural Anthropology?
- b) What is Ethnocentrism?
- c) Write the meaning of assimilation.
- d) Write the name of branches of Archaeology.
- e) State any two sub-disciplines in Anthropology.
- f) Write the delinition of caste.
- g) What is Ethnography?

Q2) Write Short notes any two (in 100 words) (2 out of 3) :

[8]

- a) Gender
- b) Concept of tribals
- c) Concept of Race

P.T.O.

Q3) Write answer any one (in 150 words) (1 out of 2) : **[7]**

- a) Write the nature and scope of Anthropology.
- b) What is culture? Discuss on characteristics and elements of culture.

Q4) Write answer any one (in 200 words) (1 out of 2) : **[10]**

- a) Describe the stages of human evolution from Anstralopithecus to Homo sapiens from anthropological point of view.
- b) Write the relationship of Anthropology with other sciences.

Total No. of Questions : 4]

PE-2765

[6537]-20

F.Y. B.A.

ANTHROPOLOGY (O.E)

OE-103-AN : Foundation of Human Life

(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) सातपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) सांस्कृतिक मानवशास्त्र म्हणजे काय?
- ब) स्वसमुह श्रेष्ठतावाद म्हणजे काय?
- क) सामिलीकरणाचा अर्थ लिहा.
- ड) पुरातत्त्वशास्त्राच्या शाखेची नावे लिहा.
- इ) मानवशास्त्राच्या कोणत्याही दोन उपशाखा सांगा.
- फ) जातीची व्याख्या लिहा.
- य) लोकालेख म्हणजे काय?

प्रश्न 2) 100 शब्दांत टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [8]

- अ) लिंगभाव
- ब) आदिवासीची संकल्पना
- क) वंश संकल्पना

- प्रश्न 3)** कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. [7]
- अ) मानवशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती लिहा.
- ब) संस्कृती म्हणजे काय? संस्कृतीचे वैशिष्ट्ये आणि घटक यावर चर्चा करा.

- प्रश्न 4)** कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) मानवशास्त्रीय दृष्टीकोनातून ऑस्ट्रेलोपिथेकस ते होमोसोपियन्स पर्यंत मानवी उत्क्रांतीच्या टप्प्यांचे वर्णन करा.
- ब) मानवशास्त्राचा इतर शास्त्रांशी असणारा संबंध लिहा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE4227

[Total No. of Pages : 2

[6537]-23

F.Y. B.A.

EDUCATION

OE-101-EDU : Basics in Education - I
(NEP 2024 Pattern) (Semester-I) (Open Elective)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer of any one question in 100 words. **[5]**

- a) Explain the individual importance of education.
- b) Explain the characteristics and limitation of formal education.

Q2) Write answer of any one question in 200 words. **[10]**

- a) Explain the characteristics and importance of informal education.
- b) Explain the social importance of education.

Q3) Write answer of any one question in 200 words. **[10]**

- a) Explain the characteristics and importance of non-formal education.
- b) Explain the characteristics of education process.

Q4) Write short notes (any one) **[5]**

- a) Limitation of non-formal education.
- b) Concept of education.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE4227

[6537]-23

F.Y. B.A.

EDUCATION

OE-101-EDU : Basics in Education - I

(NEP 2024 Pattern) (Semester-I) (Open Elective)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 100 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) शिक्षणाचे वैयक्तिक महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) औपचारिक शिक्षणाची वैशिष्ट्ये व मर्यादा स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सहज शिक्षणाची वैशिष्ट्ये व महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) शिक्षणाचे सामाजिक महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) अनौपचारिक शिक्षणाची वैशिष्ट्ये व महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) शिक्षण प्रक्रियेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.4) टिपा लिहा. (कोणतेही एक) [5]

- अ) अनौपचारिक शिक्षणाच्या मर्यादा
ब) शिक्षणाची संकल्पना

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE4228

[6537]-24

[Total No. of Pages : 2

F.Y. B.A.

GEOGRAPHY (O.E)

OE-101-GEO : Geography of Tourism

(NEP 2024 Pattern) (Semester-I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 4) *Use of map stencil is allowed.*

Q1) Write answers of the questions in about 20 words each. (any five) [5]

- a) What is tourism?
- b) State any two importance of tourism.
- c) Write the names of any two hill stations in India.
- d) Write the names of any two forts in Maharashtra.
- e) What is the sports tourism?
- f) What is short term tourism?
- g) What is international tourism?

Q2) Write short notes in about 100 words each. (any two) [8]

- a) Concept of a tourists.
- b) Safety of a tourists.
- c) Agro tourism.

Q3) Write the answer of questions in 150 words each. (any one) [7]

- a) Explain the social and cultural factors affecting on tourism.
- b) Explain the concept of wildlife tourism.

Q4) Write the answer of questions in 200 words each. (any one) [10]

- a) Explain the nature and scope of tourism.
- b) Explain the classification of tourism.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE4228

[6537]-24

F.Y. B.A.

GEOGRAPHY (O.E)

OE-101-GEO : Geography of Tourism

(NEP 2024 Pattern) (Semester-I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.
 - 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

- अ) पर्यटन म्हणजे काय?
- ब) पर्यटनाचे कोणतेही दोन महत्त्व सांगा.
- क) भारतातील कोणतेही दोन थंड हवामानाची ठिकाणे लिहा.
- ड) महाराष्ट्रातील कोणत्याही दोन किल्ल्यांची नावे सांगा.
- इ) क्रीडा पर्यटन म्हणजे काय?
- फ) अल्पकालीन पर्यटन म्हणजे काय?
- य) आंतरराष्ट्रीय पर्यटन म्हणजे काय?

प्र.2) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) [8]

- अ) पर्यटक संकल्पना
- ब) पर्यटकाची सुरक्षा
- क) कृषी पर्यटन

प्र.3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) [7]

- अ) पर्यटनावर परिणाम करणारे सामाजिक व सांस्कृतिक घटक स्पष्ट करा.
- ब) वन्यजीव पर्यटन संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 200 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) [10]

- अ) पर्यटनाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) पर्यटनाचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2766

[Total No. of Pages : 4

[6537]-26

F.Y. B.A./B.Com.

MATHEMATICS (O.E)

OE - 102-MTS : Applied Mathematics - I

(2024 Pattern) (Semester - I) (Theory)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Attempt any five of the following :

[5]

- a) Find simple interest on Rs. 1000 for 2 years at 7% per annum.
- b) Convert 150° into radians.
- c) If $\cos A = \frac{12}{13}$ then find the value of $\sin A$.
- d) Find 60% of 500.
- e) Find arithmetic mean of 20, 25, 28, 32 and 35.
- f) Find the perimeter of a rectangle of length 12 m and breadth 6 m.
- g) Find x if $6 : 15 :: 2 : x$.

Q2) a) Attempt any one of the following :

[5]

- i) If $\tan \theta = 2$ then find the values of $\sin \theta$, $\cos \theta$ and $\sin 2\theta$.
- ii) The perimeter of a rectangle is 82 cm and its area is 4000 sq. cm then find the length and breadth of a rectangle.

b) Attempt any one of the following :

[5]

- i) The diameter of the base of a right circular cylinder is 28 cm and its height is 10 cm. Find the volume and area of the curved surface.
- ii) I) Covert $3\frac{\pi}{4}$ radians into degree.
II) Convert 270° into radians.

P.T.O.

Q3) a) Attempt any one of the following : **[5]**

- i) The sum of present ages of three persons is 66. Five years ago their ages were in the ratio 4:6:7. Find their present ages.
- ii) A piano is sold at Rs. 42,500 at a loss of 15%. For how much it would have been sold to earn a profit of 15%.

b) Attempt any one of the following : **[5]**

- i) The following table shows the number of cars sold by a company during five months.

Month	January	February	March	April	May
No. of cars sold	20	25	30	28	35

Draw the bar graph for the above data.

- ii) Find the compound interest on Rs. 5000 for 2 years at 10% per annum.

Q4) Attempt any one of the following : **[5]**

- i) The three sides of a triangular field are 20m, 21m and 29m long then find the area of the field.
- ii) The following data shows marks obtained by a student in different subjects.

Subject	Science	English	History	Geography	Maths
Marks	70	65	75	60	80

Draw a pie chart to represent the above data.

Total No. of Questions : 4]

PE-2766

[6537]-26

F.Y. B.A./B.Com.

MATHEMATICS (O.E)

OE - 102-MTS : Applied Mathematics - I

(2024 Pattern) (Semester - I) (Theory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. [5]

- अ) रू 1000 वर वार्षिक 7% दराने 2 वर्षासाठी सरळव्याज काढा.
ब) 150° चे रेडियन मध्ये रूपांतर करा.
क) जर $\cos A = \frac{12}{13}$ असेल तर $\sin A$ ची किंमत काढा.
ड) 500 चे 60% शोधा.
इ) 20, 25, 28, 32 आणि 35 यांचा अंकगणित सरासरी शोधा.
फ) 12 मी लांबी आणि 6 मी रुंदी असलेल्या आयताचा परिघ शोधा.
य) तर $6 : 15 :: 2 : x$ असेल तर x ची किंमत शोधा.

प्रश्न 2) अ) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : [5]

- i) जर $\tan \theta = 2$ असेल, तर $\sin \theta$, $\cos \theta$ आणि $\sin 2\theta$ च्या किंमती शोधा.
ii) आयताचा परिघ 82 से मी आणि क्षेत्रफळ 4000 चौ. से. मी. असेल तर आयताची लांबी व रुंदी शोधा.

ब) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [5]

- i) एका लंबवृत्तचितीच्या पायाचा व्यास 28 से.मी असून उंची 10 से.मी आहे. तर त्या लंबवृत्त चितीचे घनफल व वक्रपृष्ठफल काढा.

- ii) I) $3\frac{\pi}{4}$ रेडियनचे अंशामध्ये रूपांतर करा.

- II) 270° चे रेडियनमध्ये रूपांतर करा.

प्रश्न 3) अ) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [5]

- i) तीन व्यक्तींच्या सध्याच्या वयांची बेरीज 66 आहे. पाच वर्षांपूर्वी त्यांच्या वयांचे प्रमाण 4:6:7 असे होते, तर त्यांचे सध्याचे वय शोधा.
- ii) एक पियानो रू 42,500 ला 15% तोट्याने विकला गेला. जर 15% नफा कमवायचा असेल तर तो किती रूपयांना विकायला हवा.

ब) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [5]

- i) खालील तक्त्यात एका कंपनीने पाच महिन्यांत विकलेल्या कारची संख्या दाखवली आहे.

महिना	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	एप्रिल	मे
विकलेल्या	20	25	30	28	35
कारची संख्या					

वरील आकडेवारीवरून स्तंभालेख काढा.

- ii) रू 5000 वर 2 वर्षांसाठी वार्षिक 10% दराने चक्रवाढ व्याज काढा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [5]

- i) एका त्रिकोणी शेताच्या तीन बाजू अनुक्रमे 20 मी., 21 मी. आणि 29 मी. आहेत. त्या शेताचे क्षेत्रफळ शोधा.
- ii) खालील आकडेवारीत एका विद्यार्थ्याने विविध विषयांत मिळवलेले गुण दिले आहेत.

विषय	विज्ञान	इंग्रजी	इतिहास	भूगोल	गणित
गुण	70	65	75	60	80

वरील आकडे वारीचे प्रदर्शन करण्यासाठी वर्तुळालेख काढा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4885

[Total No. of Pages : 2

[6537]-30

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE IN RESTRUCTURING - I

Study of Indian and Global Concept (O.E)

(2024 Pattern) (Semester - I) (OE-101-RE-T)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) Question no. 1 is compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Fill in the blanks :

[6]

- a) RBI stands for _____.
- b) ICICI bank is example of _____.
- c) C.S. is _____ course.
- d) _____ is characteristics of Indian Society.
- e) Man is _____ animal.
- f) The reservation facilities are not available to _____ categories.

Q2) What are the various career opportunities in the government sector? [12]

OR

Q3) Explain the importance of career guidance in today's competitive word. [12]

Q4) Explain the new trends in Indian Society. [12]

OR

Q5) Explain the nature and characteristics of India culture. [12]

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE-4885

[6537]-30

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE IN RESTRUCTURING - I

Study of Indian and Global Concept (O.E)

(2024 Pattern) (Semester - I) (OE-101-RE-T)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) रिकाम्या जागा भरा : [6]
- अ) आर.बी.आय. म्हणजे
- ब) आय.सी.आय.सी.आय हे बँकेचे चे उदाहरण आहे.
- क) सी.एस. हा कोर्स आहे.
- ड) हे भारतीय समाजाचे वैशिष्ट्य आहे.
- इ) माणूस म्हणजे प्राणी.
- फ) आरक्षण सुविधा श्रेणींना उपलब्ध नाहीत.
- प्रश्न 2) सरकारी क्षेत्रात विविधि करिअर संधी कोणत्या आहेत? [12]
- किंवा
- प्रश्न 3) आजच्या स्पर्धात्मक युगात करिअर मार्गदर्शनाचे महत्त्व स्पष्ट करा. [12]
- प्रश्न 4) भारतीय समाजातील नवीन प्रवाह स्पष्ट करा. [12]
- किंवा
- प्रश्न 5) भारतीय संस्कृतीचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [12]

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE-4229

[6537]-31

First Year B.A.

SANSKRIT (संस्कृत) (O.E)

OE-H-101-SAN : पञ्चतन्त्रम् (Panchatantram)

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions : 1) All questions are compulsory.

सूचना:

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q1) A) Explain with reference to context (any two) :

[6]

ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही दोन) :

i) सर्वेषामपि तेषां वाणिज्येनाऽतिर स्फुटोऽर्थलाभः स्थात् ।

ii) तस्माच्चिरायुस्च्छिता नृपेण मूर्खोऽनुचरो न रक्षणीयः ।

iii) अपूर्वोऽयं मणिर्बद्धः सम्प्राप्तं गीतलक्षणम् ।

B) Match the following (Any Six) :

[6]

जोड्या जुळवा (कोणतेही सहा) :

A

B

i) छात्रसंसदि लब्धकीर्तिः

a) दुर्मेधसः

ii) सकलार्थिद्रुमः

b) जम्बुकः

iii) राज्ञः पुत्राः

c) कौलिकः

iv) दमनकः

d) राज्ञः अङ्गसेवकः

v) पराशरः

e) पंडितविष्णुशर्मा

vi) वानरः

f) राजा अमरशक्तिः

vii) सोमिलकः

g) नयशास्त्रकर्ता

P.T.O.

Q2) A) Read the following paragraph and write answers to any four : [4]

खालील परिच्छेद वाचून, त्यावरील कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

कस्यचिन्नाज्ञो नित्यं वानरोऽतिभक्तिं परोऽङ्गसेवकोऽन्तः पुरे अपि अप्रतिषिद्धप्रसर अतिविश्वास स्थानमभूत् । एकदा राज्ञो निद्रागतस्य वानरे व्यजनं नीत्वा वायुं विदधति। तदा राज्ञो वक्षः स्थलोपरि मक्षिका उपविष्टा । व्यजनेन मुहुर्मुहुर्नि षिध्यमानपि पुनः पुनस्त वैवोपविशति। ततस्तेन स्वभावचपलेन मूर्खेण वानरेण क्रुद्धेन सता तीक्ष्णं खड्गमादाय तस्या उपरि प्रहारो विहितः। ततो मक्षिका उड्डीय गता । तेन शितधारेणासिना राज्ञो वक्षो द्विधा ज्ञातं, राजा मृतश्च।

प्रश्नाः -

- i) राज्ञः अङ्गसेवकः कः ?
- ii) वानरः केन वायुं विदधति ?
- iii) राज्ञो वक्षः स्थलोपरि का उपविष्टा ?
- iv) वानरस्य स्वभावः कथमासीत् ?
- v) राज्ञः अतिविश्वास स्थानम् कोऽभूत् ?
- vi) मक्षिकां दृष्ट्वा वानरेण किं कृतम् ?

B) Write an essay typed answer (any one) : [10]

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

- i) Explain any story which you liked the most and give reasons why you like it the most.

तुम्हाला आवडलेली कोणतीही एक कथा स्पष्ट करा आणि ती कथा तुम्हाला का आवडली, ते ही स्पष्ट करा.

- ii) Narrate the story, 'मूर्ख पण्डित कथा' in your words and explain the moral of it.

मूर्ख पण्डित कथा तुमच्या शब्दांत सांगून, तिचे तात्पर्य स्पष्ट करा.

C) Write short notes on (any one) : [4]

टीपा लिहा (कोणत्याही एक)

- i) सोमिलः कौलिकः
- ii) Introduction to the text, 'पञ्चतन्त्रम्'
पञ्चतन्त्रम् ग्रंथाचा परिचय
- iii) सिंहशृगालपुत्रयोः कथा - गजस्तत्र न हन्यते

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-5114

[Total No. of Pages : 4

[6537]-32

F.Y.B.Com./B.Sc./B.C.S./B.Sc.(CA)

PUBLIC ADMINISTRATION (O.E)

OE-101-Pub : Good Citizenship

(2024 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (NEP 2020)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers to any five of the following questions (in 20 words) [5]

- a) What is Citizenship?
- b) What is digital addiction?
- c) What is fake News?
- d) How many fundamental duties are included in the 42nd Amendment?
- e) What is Secularism?
- f) What is Social Media?
- g) Who was the right to grant citizenship in India?

Q2) Write shorts notes on any two of the following (in 100 words) [8]

- a) Goals of sustainable development.
- b) Fundamental Duties.
- c) Moral Responsibility.

P.T.O.

Q3) Answer any one of the following questions. (in 150 words)

[7]

- a) Write the elements of social media.
- b) Explain the challenges of online privacy.

Q4) Answer any one of the following questions (in 200 words)

[10]

- a) Explain the challenges of gender equality.
- b) Explain the role of citizens in environmental conservation.

Total No. of Questions : 4]

PE-5114

[6537]-32

F.Y.B.Com./B.Sc./B.C.S./B.Sc.(CA)

PUBLIC ADMINISTRATION (O.E)

OE-101-Pub : Good Citizenship

(2024 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (NEP 2020)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (20 शब्दांत) [5]

- अ) नागरिकत्व म्हणजे काय?
- ब) डिजीटल व्यसन म्हणजे काय?
- क) बनावट बातमी म्हणजे काय?
- ड) 42 व्या घटनादुरुस्तीने किती मूलभूत कर्तव्ये समाविष्ट केली आहे.
- इ) धर्मनिरपेक्षता म्हणजे काय?
- फ) सोशल मिडिया म्हणजे काय?
- ग) भारतात नागरिकत्व देण्याचा अधिकार कोणाला आहे?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. (100 शब्दांत) [8]

- अ) शाश्वत विकासाची उद्दिष्ट्ये
- ब) मुलभूत कर्तव्ये
- क) नैतिक जबाबदारी

- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. (150 शब्दांत) [7]
- अ) सोशल मिडीयाचे घटक लिहा.
- ब) ऑनलाईन गोपनीयतेची आव्हाने स्पष्ट करा.
-
- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. (200 शब्दांत) [10]
- अ) लिंग समानते पुढील आव्हाने स्पष्ट करा.
- ब) पर्यावरण संवर्धनात नागरिकाची भूमिका स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-5115

[Total No. of Pages : 2

[6537]-33

F.Y. B.A.

MUSIC (O.E)

INTRODUCTION TO LIGHT MUSIC

(या संचातील 'सुगम संगीत परिचय Introduction to Light Music' किंवा
'तबल्याची ओळख Introduction to Tabala' यापैकी तुमच्या विषयाची कोणतीही
एक प्रश्नपत्रिका सोडवा)

OE-MUS-104 : सुगम संगीत परिचय
(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) तुम्ही अभ्यासलेल्या कोणत्याही दोन अलंकारांचे आरोह-अवरोह पद्धतीने आवश्यक स्वरचिन्हांसह लेखन करा. [5]

प्रश्न 2) या अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका रागाची विस्तृत शास्त्रीय माहिती आरोह, अवरोह आणि पकड यासह लिहा. [8]

प्रश्न 3) राग-ताल विषयक विस्तृत विवेचन करा. [7]

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर विस्ताराने लिहा : [10]

- अ) तुमच्या आवडत्या कलाकाराचे जीवन चरित्र
ब) कला जीवन आणि संगीत
क) आधार स्वर आणि गाण्याची पट्टी किंवा गाण्याचा नैसर्गिक स्वर या

ॐॐॐ

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE-5115

[6537]-33

F.Y. B.A.

MUSIC (O.E)

INTRODUCTION TO TABALA

(या संचातील 'सुगम संगीत परिचय Introduction to Light Music' किंवा
'तबल्याची ओळख Introduction to Tabala' यापैकी तुमच्या विषयाची कोणतीही
एक प्रश्नपत्रिका सोडवा)

**OE-MUS-104 : तबला ओळख
(2024 Pattern) (Semester - I)**

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी कोणत्याही पाच व्याख्या लिहा. [5]
अ) संगीत	ब) नाद
क) लय	ड) ठेका
इ) विभाग	फ) सम
य) मुखडा	र) आवर्तन
- प्रश्न 2)** कोणत्याही एका तालाची माहिती लिहून टाळी काल पद्धतीने ताल लेखन करा. [8]
- प्रश्न 3)** सुगमसंगीत या विषयावर थोडक्यात विवेचन करा. [7]
- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर विस्ताराने लिहा. [10]
अ) तुमच्या आवडत्या तबलावादक कलाकाराचे जीवन चरित्र
ब) माझ्यातला कलाकार
क) शास्त्रीय संगीतात तबल्याचे महत्त्व या विषयावर विस्तृत विवेचन

[6537]-51

F.Y. B.A.

MARATHI (मराठी)

SEC - 101 - MAR : उपयोजित मराठी लेखनकौशल्ये
(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) सुत्रसंचालनासाठी कोणती पूर्वतयारी करणे आवश्यक आहे?
- ब) अहवाल लेखन म्हणजे काय?
- क) निसर्गवर्णन म्हणजे काय?
- ड) प्रसंगवर्णनाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- इ) प्रवासवर्णनाच्या प्रेरणा लिहा.
- फ) 'वर्णनपर लेखनाचे प्रयोजन' ही संकल्पना विशद करा.
- य) व्यक्तिचित्रण म्हणजे काय?

प्रश्न 2) कोणत्याही दोन टीपा 100 शब्दांत लिहा. [8]

- अ) वर्णनात्मक लेखनाचे महत्त्व.
- ब) प्रवासवर्णनाचे स्वरूप.
- क) व्यक्तिचित्र संकल्पना.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. [7]

- अ) 'अहवाल' ही संज्ञा स्पष्ट करून अहवाललेखनाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- ब) वर्णनपर लेखनाचे विविध घटक कोणते ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) 'वर्णनपर लेखन' ही संकल्पना विशद करून वर्णनपर लेखनाचे स्वरूप व व्याप्ती उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ब) सुत्रसंचालन करताना कोणकोणते अडथळे येतात ते सांगून सुत्रसंचालनाचे प्रकार स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-2768

[Total No. of Pages : 2

[6537]-52

F.Y. B.A.

HINDI (हिंदी)

SEC-104 HIN : भाषा शिक्षण कौशल
(2024 Pattern) (Semester - I)

समय : 2 घंटे]

[पूर्णांक : 30

- सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।
2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं ।

प्रश्न 1) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर 300 शब्दों में लिखिए । [12]

- अ) भाषा शिक्षण कौशल की विशेषताएँ लिखिए ।
ब) भाषा श्रवण कौशल में रेडियो और सिनेमा की उपयोगिता स्पष्ट कीजिए ।
क) भाषा कौशल निपुणता के तत्वों को समझाइए ।
ड) 1 से 20 तक के अंकों का हिंदी देवनागरी में लेखन कीजिए ।

प्रश्न 2) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर 300 शब्दों में लिखिए । [12]

- अ) वाचन कौशल के महत्व को स्पष्ट कीजिए ।
ब) वाचन कौशल में ध्वनि, स्वर, व्यंजन उच्चारण की उपयोगिता स्पष्ट कीजिए ।
क) सृजनात्मक लेखन की आवश्यकता पर प्रकाश डालिए ।
ड) भाषा शिक्षण का राष्ट्रीय और सामाजिक महत्व विशद कीजिए ।

प्रश्न 3) निम्नलिखित बहुविकल्पीय प्रश्नों के सही विकल्प चुनकर लिखिए : [6]

- i) भाषा किसे कहते हैं?
अ) मनुष्य की सार्थक वाणी ब) मनुष्य की निरर्थक वाणी
क) मिथकीय चेतना ड) बिम्बात्मकता

P.T.O.

- ii) भाषा शब्द संस्कृत के किस धातु से बना है?
अ) भाष्	ब) भाषा
क) भषा	ड) भाष्य
- iii) भाषा संरचना का सही अनुक्रम क्या है?
अ) पद-ध्वनि-वाक्य-शब्द	ब) ध्वनि-शब्द-पद-वाक्य
क) वाक्य-पद-शब्द-ध्वनि	ड) शब्द-वाक्य-पद-ध्वनि
- iv) पठन/वाचन के दो प्रकार कौन से हैं?
अ) सस्वन पठन, मौन पठन	ब) आदर्श वाचन, सामूहिक वाचन
क) व्यक्तिगत वाचन, सामूहिक वाचन	ड) व्यक्तिगत वाचन, आदर्श वाचन
- v) निम्न में से पठन सूत्र का अंग कौन सा है?
अ) सर्वेक्षण	ब) विहंगमय दृष्टि
क) मनोवैज्ञानिका	ड) कलात्मकता
- vi) '49' को हिंदी में कहते हैं -
अ) पचास	ब) उनतालीस
क) उनचास	ड) उनहत्तर

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2769

[Total No. of Pages : 2

[6537]-53

F.Y. B.A

SEC-101ENG: Soft Skills Through English - I
(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Q1) Answer the following in 20 words (any 5) :

[5]

- a) Define soft skills with suitable examples.
- b) State the difference between soft skills & hard skills.
- c) What are the different types of soft skills?
- d) What is personality development?
- e) Define Emotional Intelligence.
- f) How would you define positive attitude?
- g) What is Social etiquette?

Q2) Answer the following in 100 words (Any 2) :

[8]

- a) Components of Social Intelligence.
- b) Leadership skills
- c) Strategies for personality development.

P.T.O.

Q3) Answer the following in 150 words (Any 1) :

[7]

- a) Differentiate between Intelligence Quotient (IQ) and Emotional Intelligence (EQ).
- b) Discuss the importance of Social etiquette with examples.

Q4) Answer the following in 200 words (Any 1) :

[10]

- a) List the ways to develop a positive attitude.
- b) What is Emotional Intelligence? Explain how improving emotional intelligence helps in personal and professional development.

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE-5516

[6537]-54

F.Y. B.A.

SANSKRIT (संस्कृत)

SEC-101-SAN : Kaushalanirmanam - Voice Modulation
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions : 1) All questions are compulsory.

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate marks.

उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

Q1) A) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

Write short notes (Any two)

- i) स्वरनियमनशास्त्र (व्हॉईस मोड्यूलेशन) क्षेत्रातील संधी.
Opportunities in the field of voice modulation.
- ii) मानवी आवाजावर परिणाम करणारे घटक.
Elements that effect on human voice.
- iii) स्वरनियमन (व्हॉईस मोड्यूलेशन) – अध्ययनाची आवश्यकता.
Necessisity to study voice modulation.

B) जोड्या लावा (कोणत्याही पांच) :

[5]

Match the following (any five) :

i) त वर्ग	a) तालुस्थान
ii) ट वर्ग	b) ओष्ठस्थान
iii) य्	c) मूर्धास्थान
iv) उपध्मानीय	d) उष्म वर्ण
v) ह्	e) दन्तस्थान
vi) अनुस्वार	f) नासिकास्थान

P.T.O.

Q2) सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

[15]

Write an essay types answer.

- a) तुम्हाला गायक / गायिका बऱ्याच इच्छा आहे तर हा अभ्यासक कसा मार्गदर्शक ठरू शकेल, हे स्पष्ट करा.

If you wish to become a singer, how this course guide you to achieve your goal, Explain this.

- b) आपल्या आवाजाची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी तुम्ही काय उपाय करता, ते स्पष्ट करा.

Explain what efforts you put to improve quality of your voice.

Total No. of Questions : 3

SEAT No.

PE-5040

Total No. of Pages : 1

[6537]-55

F.Y.B.A. (Semester - I)

URDU

SEC-101URD: Urdu Communication Skill

(2024 Pattern) (NEP)

Total Marks :30/

[Time :2 Hours

ہدایت: (1) تمام سوالات لازمی ہیں۔

(2) بائیں جانب نمبرات درج ہیں۔

[10]

سوال نمبر 1: تحریر میں رموز اوقاف کی اہمیت کو بیان کیجئے۔

یا

مذاکرہ کے اصول و فوائد پر روشنی ڈالئے۔

[10]

سوال نمبر 2: غیر لفظی ترسیل کی مختلف اقسام کا جائزہ لیجئے۔

یا

ترسیل عامہ کی اہمیت و افادیت کا جائزہ لیجئے۔

[10]

سوال نمبر 3: مندرجہ ذیل میں دی گئی کسی دو صورت حال پر مکالمہ تیار کیجئے۔

(i) پونے سے حیدرآباد جانے کے لیے ہوائی جہاز کی ٹکٹ بک کرنا

(ii) بچوں میں موبائل کے بڑھتے ہوئے استعمال پر جماعت میں تبصرہ

(iii) تعلیمی سیر کے لیے جگہ منتخب کرنے کرنے کے لیے طلباء اور استاد کے درمیان گفتگو

(iv) انٹرویو میں خود کو متعارف کرانا

✓ ✓ ✓ ✓

Total No. of Questions : 4

SEAT No.

PE-2770

Total No. of Pages : 2

[6537]- 56

F.Y.B.A.(Semester - I)

PERSIAN

SEC-101 PER: Persian Reading and Writing Skills (T)

(2024 Pattern) (NEP)

Total Marks :30]

[Time :2.00 Hours

Instructions to the Candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Write ten Relations in Persian with meaning in Urdu or English

[10]

OR

Write Numbers in Persian from 1 to 20

Q.2 Make Five Sentences from the following table according to the

example by Choosing one word(at a time) from each column: [10]

Example

The book is on the table

کتاب بر میز است

بود،	بیمارستان، ایران،	از، بر، در، تا، با،	دکتر، استاد، ماشین، قطار،
است	دانشگده، گاراژ، دهلی، سر	به	سعدی، کلاه

OR

Write the Plural of the following words with meaning:(any five)

پسر، درخت، کتابا، بچه، شب، مرد، اسپ، خانه، خانم، در

P.T.O.

Q.3 Define any five of the following with examples. **[5]**

نکره ، معرفه ، اسم ، صفت ، مفرد ، جمع ، تعجب

Q.4 Translate any five of the following into Persian **[5]**

- a) This clock
- b) This book
- c) This father
- d) Three Chairs
- e) Eight hours
- f) One day and night
- g) That one room
- h) Father and Son
- i) These two children
- j) One book and one pen
- k) This lady and this gentleman
- l) That Room

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2771

[Total No. of Pages : 4

[6537]-57

F.Y. B.A.

ECONOMICS

SEC-101-ECO : Tourism Economics (Theory)

(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following question in 20 words. (Any five)

[5]

- a) What is mean by Domestic Tourism?
- b) Define 'Adventure-Tourism'.
- c) State two socio-economic benefits of tourism.
- d) Give the full form of 'ITDC'
- e) When was introduce the 'E-Visa Scheme'?
- f) State two objectives of 'MTDC'.
- g) When did the incredible Idia campaign start?

Q2) Answer the following questions in 100 words. (Any two)

[8]

- a) Mention the role of tourism in economic development.
- b) State the objectives of Swadesh Darshan Yojana.
- c) What are the functions of 'ITDC'?

P.T.O.

Q3) Answer the following questions in 150 words. (Any one) **[7]**

- a) Explain the types of tourism.
- b) Explain the objectives of 'PRASAD' scheme.

Q4) Answer the following questions in 200 words. (Any one) **[10]**

- a) Explain the local and global factors affecting on tourism.
- b) Discuss the government policies for tourism in India.

Total No. of Questions : 4]

PE-2771

[6537]-57

F.Y. B.A.

ECONOMICS

SEC-101-ECO : Tourism Economics (Theory)

(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

- अ) 'देशांतर्गत पर्यटन' म्हणजे काय?
- ब) 'साहसी - पर्यटन' याची व्याख्या द्या.
- क) पर्यटनाचे दोन 'सामाजिक-आर्थिक' फायदे सांगा.
- ड) 'आयटीडीसी' (ITDC) चे पूर्ण रूप सांगा.
- इ) 'ई-व्हीसा योजना' कधी सुरू करण्यात आली?
- फ) एमटीडीसी (MTDC) ची दोन उद्दिष्टे सांगा.
- य) 'अतुल्य भारत मोहीम' कधी सुरू करण्यात आली?

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची 100 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [8]

- अ) आर्थिक विकासातील पर्यटनाची भूमिका सांगा.
- ब) 'स्वदेश दर्शन' योजनेची उद्दिष्टे सांगा.
- क) आयटीडीसी (ITDC) ची कार्ये काय आहेत?

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) [7]

अ) पर्यटनाचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) 'प्रसाद' (PRASAD) या योजनेची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची उत्तरे 200 शब्दांत लिहा. (कोणताही एक) [10]

अ) पर्यटनावर परिणाम करणारे स्थानिक आणि जागतिक घटक स्पष्ट करा.

ब) भारतातील पर्यटनासाठीच्या सरकारी धोरणांची चर्चा करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-5113

[Total No. of Pages : 4

[6537]-58

F.Y. B.A.

HISTORY

**SEC-101(A)-HIS : Introduction to Archaeology
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer of any five of the following questions in 20 words. **[5]**

- a) What is Archaeology?
- b) State any two sources of the study of Archaeology
- c) State the Meaning of History?
- d) Who was the First director of Archaeological survey of India?
- e) What was the intention of the establishment of Tata Institute of Fundamental Research?
- f) State any two examples of cultural heritage of India.
- g) Write the Name of any two ancient Monuments in India.

Q2) Write short notes any two of the following in 100 words. **[8]**

- a) Significance of Archaeology.
- b) Tata Institute of Fundamental Research.
- c) Cultural Heritage in India.

P.T.O.

Q3) Write answer of any one of the following questions in 150 words **[7]**

- a) Explain the aims and scope of Archaeology.
- b) State the contribution of Deccan college Pune in the Archaeological research.

Q4) Write Answers any one of the following Questions in 200 words : **[10]**

- a) Discuss the similarities and differences between History and Archaeology.
- b) Describe any four Archaeological Monuments in India.

Total No. of Questions : 4]

PE-5113

[6537]-58

F.Y. B.A.

HISTORY

SEC-101(A)-HIS : पुरातत्वशास्त्राची ओळख

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील पैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) पुरातत्वशास्त्र म्हणजे काय?
- ब) पुरातत्वशास्त्राच्या अभ्यासाची कोणतीही दोन साधने सांगा.
- क) इतिहासाचा अर्थ सांगा.
- ड) भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण विभागाचे पहिले संचालक कोण होते?
- इ) टाटा मूलभूत संशोधन संस्थेच्या स्थापनेचा उद्देश काय होता?
- फ) भारताच्या सांस्कृतिक वारशाची कोणतीही दोन उदाहरणे सांगा.
- य) भारतातील कोणत्याही दोन प्राचीन स्मारकांची नावे लिहा.

प्रश्न 2) खालील पैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. [8]

- अ) पुरातत्वशास्त्राचे महत्व
- ब) टाटा मूलभूत संशोधन संस्था
- क) भारताचा सांस्कृतिक वारसा

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. [7]

- अ) पुरातत्वशास्त्राची ध्येये आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) पुरातत्वीय संशोधनात पुणे येथील डेक्कन कॉलेजचे योगदान सांगा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) इतिहास व पुरातत्वशास्त्र यांच्यातील साम्य व भेद यांची चर्चा करा.
- ब) भारतातील कोणत्याही चार पुरातत्वीय स्मारकांचे वर्णन करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3176

[Total No. of Pages : 4

[6537]-59

F.Y. B.A.

HISTORY

**SEC-101(B)-HIS : Art and Architecture in Early India
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer any five in 20 words.

[5]

- a) Describe the famous priest sculpture of Indus civilization.
- b) Write the importance of terracotta figurines.
- c) How does Pottery useful for the study of Early India?
- d) Write the importance of Ashokan Pillars.
- e) Write the significant features of Gandhara style.
- f) Explain the main feature of Rock-cut Architecture of Ajanta.
- g) What is Nagar style of Temple Architecture?

Q2) Write short notes any two in 100 words.

[8]

- a) Dancing Girl in Indus Civilization.
- b) Stupa
- c) Ellora caves

P.T.O.

Q3) Write answer any one in 150 words. **[7]**

- a) Explain the structure of Great Bath in Indus civilization.
- b) Discuss the significance features of Mathura Art.

Q4) Write answer any one in 200 words. **[10]**

- a) Discuss the Buddhist Architecture.
- b) Explain the Dravidian style of Temple Architecture.

Total No. of Questions : 4]

PE-3176

[6537]-59

F.Y. B.A.

HISTORY

SEC-101(B)-HIS : Art and Architecture in Early India

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा (20 शब्दात) [5]

- अ) सिंधू संस्कृतीतील प्रसिद्ध धर्मगुरुच्या शिल्पाचे वर्णन करा.
- ब) टेराकोटाच्या मूर्तीचे महत्व विशद करा.
- क) प्रारंभिक भारताच्या अभ्यासासाठी मृदभांडे कशी उपयोगी पडतात ते लिहा.
- ड) अशोक स्तंभाचे महत्व लिहा.
- इ) गांधार शैलीची महत्वाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- फ) अजंठा लेणीची वैशिष्ट्ये लिहा.
- य) मंदिर स्थापत्याची नागरशैली म्हणजे काय?

प्रश्न 2) कोणत्याही दोन टीपा लिहा (100 शब्दांत) [8]

- अ) सिंधू संस्कृती मधील नर्तिका
- ब) स्तूप
- क) ऐलोरा (वेरुळ) लेणी

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा (150 शब्दांत) [7]

अ) सिंधू संस्कृती मधील महास्नानगृहाची रचना स्पष्ट करा.

ब) मथुरा कलेच्या महत्वाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा (200 शब्दांत) [10]

अ) बौद्ध स्थापत्य कलेची चर्चा करा.

ब) द्रविड मंदिर स्थापत्यशैली विशद करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3177

[Total No. of Pages : 4

[6537]-60

F.Y. B.A.

PHILOSOPHY SKILL ENHANCEMENT COURSE

SEC-101-PHI : Yoga and Meditation

(2024 Credit Pattern) (Semester - I) (NEP)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the questions in 20 words each. (Any Five) :

[5]

- a) What is Vilom?
- b) Write any two benefits of meditation.
- c) What is Tratak? State any two types of it?
- d) What is Pranayama?
- e) Name any two pranayama related to breathing.
- f) What is Vipassana?
- g) Write the location of a famous Vipasyana center in Maharashtra.

Q2) Write short notes on the questions in 100 words each. (Any two) : [8]

- a) Tratak
- b) Hatyoga
- c) Rajayoga

P.T.O.

Q3) Answer any one the following questions in 150 words : [7]

- a) Explain the nature of yoga and its benefits to human health.
- b) Explain fully the nature and definition of meditation.

Q4) Answer any one the following questions in 200 words. : [10]

- a) Explain fully any two types of yoga in detail.
- b) What is meant by Pranayama? Explain in detail any two types, Pranayama.

Total No. of Questions : 4]

PE-3177

[6537]-60

F.Y. B.A.

PHILOSOPHY SKILL ENHANCEMENT COURSE

SEC-101-PHI : Yoga and Meditation

(2024 Credit Pattern) (Semester - I) (NEP)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची 20 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही पाच) : [5]

- अ) विलोम म्हणजे काय?
- ब) ध्यानधारणेचे कोणतेही दोन फायदे लिहा.
- क) त्राटक म्हणजे काय? सांगून त्याचे कोणतेही दोन प्रकार सांगा?
- ड) प्राणायाम म्हणजे काय?
- इ) श्वासाशी संबंधित कोणत्याही दोन प्राणायामाची नावे सांगा.
- फ) विपश्यना म्हणजे काय?
- य) महाराष्ट्रातील एका प्रसिद्ध विपश्यना केंद्राचे ठिकाण लिहा.

प्रश्न 2) खालील टिपा 100 शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) : [8]

- अ) त्राटक
- ब) हटयोग
- क) राजयोग

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांचे 150 शब्दात उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : [7]

- अ) योगाचे स्वरूप सांगून योगाचे मानवी आरोग्याला होणारे फायदे सांगा.
- ब) विपश्यना या ध्यानधारणेचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांचे 200 शब्दात उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : [10]

- अ) योगाचे कोणतेही दोन प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) प्राणायाम म्हणजे काय सांगून कोणत्याही दोन प्रकारचे सविस्तर विवेचन करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2772

[Total No. of Pages : 4

[6537]-61

F.Y. B.A.

PSYCHOLOGY

SEC-101-PSY : Art of Effective Communication

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions in 20 words (Any five)

[5]

- a) What is interpersonal communication?
- b) What is verbal communication?
- c) State the channels of interpersonal communication.
- d) What is impression formation?
- e) What is impression management?
- f) State any two goal of impression management.
- g) What is emotional competence?

Q2) Write short notes in 100 words (Any two) :

[8]

- a) Elements of Interpersonal communication.
- b) Non-verbal communication.
- c) Styles of effective listening.

P.T.O.

Q3) Answer the following question in 150 words. (Any one) **[7]**

- a) Explain the principles of communication.
- b) Discuss the guideline for using verbal message effectively.

Q4) Answer the following question in 200 words. (Any one) **[10]**

- a) Explain the barriers in communication.
- b) Explain the stages of perception in inter-personal communication.

Total No. of Questions : 4]

PE-2772

[6537]-61

F.Y. B.A.

PSYCHOLOGY

SEC-101-PSY : Art of Effective Communication

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

- अ) आंतरवैयक्तीक संप्रेषण म्हणजे काय?
- ब) भाषीक संप्रेषण म्हणजे काय?
- क) आंतरवैयक्तीक संप्रेषणाची माध्यमे सांगा.
- ड) छापेची (स्व-प्रभाव) निर्मिती म्हणजे काय?
- इ) छापेचे (स्व-प्रभाव) व्यवस्थापन म्हणजे काय?
- फ) छापेच्या व्यवस्थापनाचे कोणतेही दोन उद्देश सांगा.
- य) भावनिक सक्षमता म्हणजे काय?

प्रश्न 2) टिपा लिहा (100 शब्दांत) (कोणत्याही दोन) [8]

- अ) आंतरवैयक्तीक संप्रेषणाचे घटक
- ब) अभाषीक संप्रेषण
- क) ऐकण्याची प्रभावी शैली

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) [7]

अ) संप्रेषणाची तत्वे स्पष्ट करा.

ब) प्रभावी संप्रेषणाचा वापर करण्यासाठीच्या मार्गदर्शक तत्वांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

अ) संप्रेषणातील अडथळे स्पष्ट करा.

ब) आंतरवैयक्तिक संप्रेषणातील संवेदनाचे टप्पे स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3178

[Total No. of Pages : 4

[6537]-62

F.Y. B.A.

LOGIC

SEC - 101 - LOG : Logical Reasoning

(NEP) (2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the questions in 20 words each. (Any Five)

[5]

- a) Write the definition of immediate inference.
- b) What is Argument form?
- c) Write the definition of Deduction with example.
- d) What is inference? Write two kinds of inference.
- e) What is conversion?
- f) What is Categorical Syllogism?
- g) Write the definition of Hypothetical inference with an example.

Q2) Write short notes on the questions in 100 words each. (Any two) [8]

- a) Argument and Argument form
- b) Obversion
- c) Syllogism

Q3) Answer any one the following questions in 150 words.

[7]

- a) What is immediate inference? Define the kinds of immediate inference.
- b) What is Traditional Square of Opposition? Write the kinds of Traditional Square of Opposition

P.T.O.

Q4) Answer any one the following questions in 200 words.

[10]

- a) Write fully the Traditional Classification of Propositions
- b) What is inference? And define the two kinds of inference.

Total No. of Questions : 4]

PE-3178

[6537]-62

F.Y. B.A.

तर्कशास्त्र

SEC - 101 - LOG : तार्किक निर्णयक्षमता
(NEP) (2024 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दोष दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ प्रश्नपत्रिका पहावे.

-
- प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दात लिहा. (कोणतेही पाच) [5]
- अ) अव्यवहित अनुमानाची व्याख्या लिहा.
ब) युक्तिवादाकार म्हणजे काय?
क) निगमनाची उदाहरणासह व्याख्या लिहा.
ड) अनुमान म्हणजे काय ते सांगून अनुमानाची दोन प्रकार लिहा.
इ) परिवर्तन म्हणजे काय?
फ) निरुपाधीक संवाक्य के म्हणजे काय?
य) अनलंब विधानाची व्याख्या व उदाहरण लिहा.
- प्रश्न 2) खालील टिपाची उत्तरे 100 शब्दात लिहा. (कोणतेही दोन) [8]
- अ) युक्तिवाद व युक्तीवादाकार
ब) प्रतिवर्तन
क) संवाक्य
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दात लिहा. [7]
- अ) अव्यवहित अनुमान म्हणजे काय ते सांगून अव्यवहित अनुमानाचे प्रकार सांगा.
ब) पारंपारिक विधानप्रतियोग चौरस म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दात लिहा.

[10]

अ) विधानाचे पारंपरिक वर्गीकरण सविस्तर लिहा.

ब) अनुमान म्हणजे काय सांगून अनुमानाची दोन प्रकार सविस्तर लिहा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE3179

[Total No. of Pages : 2

[6537]-63

F.Y.B.A.

MUSIC

SEC-101-MUS : Sugam Sangeet - Light Music

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(या संचातील सुगम संगीत Sugam Sangeet - Light Music, तबला Tuning of Tabala

यापैकी तुमच्या विषयाची कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवा)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच व्याख्या लिहा.

[5]

- अ) संगीत
- ब) नाद
- क) आधार स्वर
- ड) शुद्ध स्वर
- इ) संवादी स्वर
- फ) सम
- य) औडव
- र) पकड

प्र.2) खालीलपैकी दोन वर टिपा लिहा.

[8]

- अ) गझल
- ब) अभंग
- क) चित्रपटगीत
- ड) ताल

प्र.3) तुमच्या आवडीच्या कोणत्याही एका चित्रपट गीताचे अथवा भावगीताचे मोजक्या शब्दात रसग्रहण करा.

[7]

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर विस्ताराने लिहा.

[10]

- अ) तुमच्या आवडत्या कलाकाराचे जीवन चरित्र
- ब) सुगम संगीतात तालाचे उपयोजन
- क) भावगीत - परिचय, स्वरूप आणि सांगीतिक मूल्य

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3179

[6537]-63

F.Y.B.A.

MUSIC

SEC-101-MUS : Tuning of Tabala (तबला)

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(या संचातील सुगम संगीत Sugam Sangeet - Light Music, तबला Tuning of Tabala यापैकी तुमच्या विषयाची कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवा)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच व्याख्या लिहा.

[5]

- अ) स्वर
- ब) मात्रा
- क) लय
- ड) दुप्पट
- इ) खंड
- फ) श्रुति
- य) काल
- र) टाळी

प्र.2) खालीलपैकी दोन वर टिपा लिहा.

[8]

- अ) तंतू वाद्ये
- ब) तबला वादन शैली
- क) सुषिर वाद्य
- ड) ताल

प्र.3) सहवाद्यवादन आणि वाद्य मेळ या विषयावर मोजक्या शब्दात विवेचन करा.

[7]

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर विस्ताराने लिहा.

[10]

- अ) तुमच्या आवडत्या तबलावादक कलाकाराचे जीवन चरित्र
- ब) स्वर वाद्ये आणि ताल वाद्ये यांचा परस्पर संबंध
- क) तानपुण्या ची रचना

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2773

[Total No. of Pages : 4

[6537]-66

F.Y. B.A.

POLITICAL SCIENCE

SEC-101-POL : Communication Skills

(2024 Credit Pattern) (Semester - I) (NEP)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers of the following questions in 20 words (any 5) : [5]

- a) What is meant by group communication?
- b) What are social media?
- c) Write the characteristics of verbal communication.
- d) What is public relation's?
- e) How is communication done through the workshop?
- f) What is ethics in communication?
- g) Write the feature of inter personal communication.

Q2) Write answers of the following questions in 100 words (any 2) : [8]

- a) What is non-verbal communication?
- b) What is self self-communication?
- c) What is digital media?

P.T.O.

Q3) Write answer the following question in 150 words (any 1) : [7]

- a) What is the shaping of public opinion?
- b) What are the barriers to communication?

Q4) Write answer of the following question in 200 words (any 1) : [10]

- a) Explain the role of media in communication?
- b) What are the tools of public relations?

Total No. of Questions : 4]

PE-2773

[6537]-66

F.Y. B.A.

POLITICAL SCIENCE

SEC-101-POL : Communication Skills

(2024 Credit Pattern) (Semester - I) (NEP)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची 20 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही 5) : [5]

- अ) समूह संप्रेषण म्हणजे काय?
- ब) सामाजिक प्रसार माध्यमे कोणती आहेत?
- क) मौखिक संप्रेषणाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- ड) जनसंपर्क म्हणजे काय?
- इ) कार्यशाळे द्वारे संप्रेषण कसे केले जाते?
- फ) संप्रेषणातील नैतिकता म्हणजे काय?
- य) परस्पर संप्रेषणाची वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची 100 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही 2) : [8]

- अ) गैर मौखिक संप्रेषण म्हणजे काय?
- ब) आत्म संप्रेषण म्हणजे काय?
- क) डिजिटल मिडिया म्हणजे काय?

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची 150 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही 1) :

[7]

अ) जनमताचा आकार म्हणजे काय?

ब) संप्रेषणातील अडथळे कोणते?

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची 200 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही 1) :

[10]

अ) संप्रेषणातील प्रसार माध्यमाची भूमिका स्पष्ट करा?

ब) जनसंपर्काची साधणे कोणती?

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3180

[6537]-67

F.Y. B.A.

SOCIOLOGY

SEC-101-SOC : Understanding Indian Society - I
(NEP 2024 CBCS Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidate:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer any five in 20 words. **[5]**

- a) Define Indian society.
- b) What is modernization?
- c) Mention any two religious diversities in India.
- d) What is colonial period?
- e) What is social stratification?
- f) Write any one feature of caste system
- g) What is globalization?

Q2) Write short notes any two in 100 words. **[8]**

- a) Pre-colonial Indian society
- b) Religious diversity in India
- c) Class stratification

Q3) Write answer any one in 150 words. **[7]**

- a) Explain the impact of modernization on Indian society.
- b) Discuss the nature and changes in class system in India.

Q4) Write answer any one in 200 words. **[10]**

- a) Explain continuity and change in Indian society.
- b) Examine gender role and inequalities in India.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3180

[6537]-67

F.Y. B.A.

SOCIOLOGY

SEC-101-SOC : Understanding Indian Society - I
(NEP 2024 CBCS Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) भारतीय समाजाची व्याख्या करा.
- ब) आधुनिकीकरण म्हणजे काय?
- क) भारतातील कोणत्याही दोन धार्मिक विविधतेचा उल्लेख करा.
- ड) वसाहतकालीन काळ म्हणजे काय?
- इ) सामाजिक स्तरीकरण म्हणजे काय?
- फ) जातिव्यवस्थेचे कोणतेही एक वैशिष्ट्य लिहा.
- य) जागतिकीकरण म्हणजे काय?

प्र.2) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा. [8]

- अ) वसाहतपूर्व भारतीय समाज
- ब) भारतातील धार्मिक विविधता
- क) वर्ग स्तरीकरण

प्र.3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दात लिहा. [7]

- अ) आधुनिकीकरणाचा भारतीय समाजावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
- ब) भारतातील वर्गव्यवस्थेतील स्वरूप आणि बदलांची चर्चा करा.

प्र.4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दात लिहा. [10]

- अ) भारतीय समाजातील सातत्य आणि बदल स्पष्ट करा.
- ब) भारतातील लिंग भूमिका आणि असमानता यांचे परीक्षण करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE3181

[Total No. of Pages : 2

[6537]-68

F.Y. B.A./B.Sc.(Regular)

DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

SEC-101-DEF : Indian Art of Warfare

(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidate:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions in 20 words each. (Any 5) : **[5]**

- a) What is military History?
- b) State the any two written sources of ancient Indian military history.
- c) Explain the war strategy of during Ramayana period.
- d) State the military recruitment of during Mahabharata period.
- e) What is fort?
- f) State the Vaidic period.
- g) State the any two causes of war.

Q2) Write Notes in 100 words each (Any 2) : **[8]**

- a) Arms of during Mahabharata period.
- b) Interstate relations
- c) Concept of Defence and Security

Q3) Answer the following questions in 150 words each (Any 1) **[7]**

- a) Explain the Military system of during vaidic period.
- b) Describe in detail the Espionage of during kautilya.

Q4) Answer the following questions in 200 words each. (Any 1) **[10]**

- a) Explain in details the scope of Military History.
- b) Describe the Kautilya Philosophy of War.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3181

[6537]-68

F.Y. B.A./B.Sc.(Regular)

DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

SEC-101-DEF : Indian Art of Warfare

(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 20 शब्दात लिहा. (कोणतेही पाच) [5]
- अ) लष्करी इतिहास म्हणजे काय?
 - ब) प्राचीन भारतीय सैन्य इतिहासाची दोन लिखित साधने सांगा.
 - क) रामायण काळातील युद्धनीती सांगा.
 - ड) महाभारत काळातील लष्करी सैन्यभरती सांगा.
 - इ) किल्ला म्हणजे काय?
 - फ) वैदिक काळाचा कालखंड सांगा.
 - य) युद्धाची कोणतीही दोन कारणे सांगा.
- प्र.2)** प्रत्येकी 100 शब्दात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [8]
- अ) महाभारत काळातील शस्त्रास्त्रे
 - ब) आंतरराज्य संबंध
 - क) संरक्षण व सुरक्षेची संकल्पना
- प्र.3)** खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 150 शब्दात लिहा. (कोणताही एक) [7]
- अ) वैदिक कालखंडातील लष्करी पद्धती स्पष्ट करा.
 - ब) कौटिल्याच्या कालखंडातील हेरगिरीचे वर्णन करा.
- प्र.4)** खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 200 शब्दात लिहा. (कोणताही एक) [10]
- अ) लष्करी इतिहासाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
 - ब) कौटिल्याचे युद्ध तत्वज्ञान स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3428

[Total No. of Pages : 4

[6537]-69

F.Y. B.A.

DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

SEC-104-DEF : English Language (Communication Skill)(T)
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the following question (any Five) :

[5 × 1 = 5]

- a) Why is communication important?
- b) Write the The Benefits of a Positive Attitude.
- c) What is a negative attitude?
- d) Write the purpose of communication.
- e) State the concept of motivation.
- f) State the definition of effective communication.

Q2) Answer the following question (any Two) :

[2 × 4 = 8]

- a) Write the factors and Influences of Personality Development.
- b) State the Meaning of Verbal Communication Skills.
- c) Explain the concept of Self-Motivation Techniques.

Q3) Answer the following question (any One)

[1 × 7 = 7]

- a) Explain in detail Nature and Process of Communication Skills.
- b) Explain in detail Meaning and Scope of Personality Development.

P.T.O.

Q4) Write short notes (any Two) :

[2 × 5 = 10]

- a) Active Listening Skills
- b) Non-Verbal Communication
- c) Self-Assessment

Total No. of Questions : 4]

PE-3428

[6537]-69

F.Y. B.A.

DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

SEC-104-DEF : English Language (Communication Skill)(T)

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच)

[5 × 1 = 5]

- अ) संवाद महत्त्वाचा का आहे?
- ब) सकारात्मक वृत्तीचे फायदे लिहा.
- क) नकारात्मक वृत्ती म्हणजे काय?
- ड) संवादाचा उद्देश लिहा.
- इ) प्रेरणेची संकल्पना सांगा.
- फ) प्रभावी संवादाची व्याख्या सांगा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

[2 × 4 = 8]

- अ) व्यक्तिमत्त्व विकासाचे घटक आणि प्रभाव लिहा.
- ब) मौखिक संवाद कौशल्यांचा अर्थ सांगा.
- क) स्व-प्रेरणा तंत्रांची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

[1 × 7 = 7]

- अ) संवाद कौशल्यांचे स्वरूप आणि प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) व्यक्तिमत्व विकासाचा अर्थ आणि व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा (कोणतेही दोन)

[2 × 5 = 10]

- अ) सक्रिय ऐकण्याचे कौशल्य
- ब) अमौखिक संवाद
- क) स्व-मूल्यांकन

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-5041

[Total No. of Pages : 4

[6537]-70

F.Y. B.A.

GEOGRAPHY

**SEC-101-GEO : Introduction to Water Analysis
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 4) Use of map stencil is allowed.*

Q1) Write answers of the questions in about 20 words each (any five) **[5]**

- a) Write any two chemical parameters of water.
- b) What is mean by turbidity?
- c) Define water pollution.
- d) Write any two natural water sources.
- e) WHO stands for ...
- f) What is Kelly's ratio?
- g) Write full form of WQI?

Q2) Write short notes in about 100 words each (any two) : **[8]**

- a) Importance of water.
- b) Management of water pollution.
- c) Characteristics of drinking water.

P.T.O.

Q3) Write the answer of questions in 150 words each (any one) **[7]**

- a) Explain the physical parameters of water quality.
- b) Explain the causes and impact of water pollution.

Q4) Write the answer of questions in 200 words each (any one) **[10]**

- a) Explain the sources and types of water.
- b) Explain the quality indices of drinking water.

Total No. of Questions : 4]

PE-5041

[6537]-70

F.Y. B.A.

GEOGRAPHY

SEC-101-GEO : Introduction to Water Analysis

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.
 - 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

- अ) पाण्याच्या विश्लेषणाचे कोणतेही दोन रासायनिक मापदंड लिहा.
- ब) गढूळपणा म्हणजे काय?
- क) पाणी प्रदूषण म्हणजे काय?
- ड) पाण्याचे कोणतेही दोन नैसर्गिक स्रोत लिहा.
- इ) WHO चे पूर्ण रूप लिहा.
- फ) केलीजचे गुणोत्तर प्रमाण म्हणजे काय?
- य) WQI चे पूर्ण रूप लिहा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) [8]

- अ) पाण्याचे महत्व
- ब) जलप्रदूषणाचे व्यवस्थापन
- क) पिण्याच्या पाण्याची वैशिष्ट्ये

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) [7]

अ) पाण्याच्या गुणवत्तेचे भौतिक मापदंड स्पष्ट करा.

ब) जलप्रदूषणाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 200 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) [10]

अ) पाण्याचे स्रोत व प्रकार स्पष्ट करा.

ब) पाण्याच्या पाण्याचे गुणवत्ता निर्देशांक स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

PE5042

[6537]-71

First Year .B.A.

GEOGRAPHY

SEC-102-GEO : GEOGRAPHY OF NATURAL RESOURCES

(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 4) *Use of map stencil is allowed.*

Q1) Write answers of the question in about 20 words each (any five): **[5]**

- a) Define renewable resources.
- b) Write any two names of non-renewable resources.
- c) What is mean by Black soil?
- d) Define land use.
- e) What is mean by rainwater harvesting?
- f) What is mean by deciduous forest?
- g) Write full form of SDGs.

Q2) Write short notes in about 100 words each (any two) **[8]**

- a) Classification of natural resources.
- b) Methods of soil conservation.
- c) Types of forest in India.

P.T.O.

Q3) Write the answer of question in 150 words each (any one) **[7]**

- a) Describe the types of landuse.
- b) Describe the sustainable development goals.

Q4) Write the answer of question in 200 words each (any one) **[10]**

- a) Describe the soil types in India.
- b) Explain the methods of forest conservation.

* * *

Total No. of Questions : 4]

PE5042

[6537]-71

First Year .B.A.

GEOGRAPHY

SEC-102-GEO : GEOGRAPHY OF NATURAL RESOURCES

(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.
 - 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच)

[5]

- अ) नुतनीकरणीय साधनसंपदा म्हणजे काय?
- ब) अनुतनीकरणीय साधनसंपदेची कोणतेही दोन नावे लिहा.
- क) काळी मृदा म्हणजे काय?
- ड) भूमी उपयोजनाची व्याख्या लिहा.
- इ) जलपुनर्भरण म्हणजे काय?
- फ) पानझडी वने म्हणजे काय?
- य) SDGs चे पूर्ण रूप लिहा.

प्र.2) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. (कोणतेही दोन)

[8]

- अ) नैसर्गिक साधनसंपदेचे वर्गीकरण
- ब) मृद संधारणाच्या पद्धती
- क) भारतातील जंगलाचे प्रकार

प्र.3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

[7]

- अ) भूमी उपयोजनाचे प्रकार वर्णन करा.
- ब) शाश्वत विकासाची उद्दिष्टे वर्णन करा.

प्र.4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 200 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

[10]

- अ) भारतातील मृदा प्रकारांचे वर्णन करा.
- ब) वनसंवर्धनाच्या पद्धती विषद करा.

* * *

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE5043

[Total No. of Pages : 2

[6537]-72

F.Y.B.A.

EDUCATION

SEC-101-EDU : Life Skill Education - I
(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer of any one question in 100 words. **[5]**

- a) Explain the nature of life skill education.
- b) Explain the need of life skill education to prevention of social problems with suitable examples.

Q2) Write answer of any one question in 200 words. **[10]**

- a) Why is it necessary to provide life skill education? Explain in details.
- b) Explain the meaning of life skill education in details.

Q3) Write answer of any one question in 200 words. **[10]**

- a) Explain the importance of life skill education in details.
- b) Explain the need of life skill education to prevention of health problems with suitable examples.

Q4) Write short notes (any one) **[5]**

- a) Concept of life skill education.
- b) Objectives of life skill education.

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE5043

[6537]-72

F.Y.B.A.

EDUCATION

SEC-101-EDU : Life Skill Education - I
(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 100 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) जीवन कौशल्य शिक्षणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) सामाजिक समस्यांना प्रतिबंध करण्यासाठी जीवन कौशल्य शिक्षणाची गरज सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) जीवन कौशल्य शिक्षण देणे का गरजेचे आहे? सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) जीवन कौशल्य शिक्षणाचा अर्थ सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) जीवन कौशल्य शिक्षणाचे महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) आरोग्य समस्यांना प्रतिबंध करण्यासाठी जीवन कौशल्य शिक्षणाची गरज सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.4) टिपा लिहा. (कोणतेही एक) [5]

- अ) जीवन कौशल्य शिक्षणाची संकल्पना
ब) जीवन कौशल्य शिक्षणाची उद्दिष्टे

* * *

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2774

[Total No. of Pages : 4

[6537]-73

F.Y. B.A.

ANTHROPOLOGY

SEC - 101 - AN - T : Survey Research Methods

(2024 Pattern) (NEP 2020) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer any five (in 20 words) (5 out of 7) :

[5]

- a) What is survey?
- b) Write any two examples of Quantitative data.
- c) What is sample?
- d) What is random sample?
- e) Write the meaning of Dummy tables.
- f) What is Interview?
- g) What is mean by sampling design?

Q2) Write short notes any two (in 100 words) (2 out of 3) :

[8]

- a) Data collection.
- b) Types of sampling.
- c) Advantage of sampling.

Q3) Write short notes any one (in 150 words) (1 out of 2) :

[7]

- a) Write the advantages and disadvantages of questionnaires.
- b) Explain the importance of survey research.

P.T.O.

Q4) Write answer any one (in 200 words) (1 out of 2) :

[10]

- a) Elaborate the steps of report writing in survey research.
- b) Explain the sample selection method.

Total No. of Questions : 4]

PE-2774

[6537]-73

F.Y. B.A.

ANTHROPOLOGY

SEC - 101 - AN - T : Survey Research Methods

(2024 Pattern) (NEP 2020) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) सातपैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]
अ) सर्वेक्षण म्हणजे काय ?
ब) संख्यात्मक तथ्यांची कोणतीही दोन उदाहरणे लिहा.
क) नमुना म्हणजे काय ?
ड) यादृच्छिक नमुना म्हणजे काय ?
इ) डमीटेबलसचा अर्थ लिहा.
फ) मुलाखत म्हणजे काय ?
य) नमुना आराखडा कशास म्हणतात ?
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [8]
अ) तथ्य संकलन
ब) नमुना निवडीचे प्रकार
क) नमुना निवडीचे फायदे
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत उत्तर लिहा. [7]
अ) प्रश्नावलीचे फायदे व तोटे लिहा.
ब) सर्वेक्षण संशोधनाचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे 200 शब्दांत उत्तर लिहा.

[10]

अ) सर्वेक्षण संशोधनातील अहवाल लेखनाच्या पायऱ्या विशद करा.

ब) नमुना निवड पद्धत स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE2775

[Total No. of Pages : 1

[6537]-74

F.Y.B.A.

MARATHI (मराठी)

MAR-101-T : साहित्याचे स्वरूप (निवेदनात्मक साहित्यप्रकार)
(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)

अभ्यासपुस्तक : 'मन में है विश्वास'

- लेखक : विश्वास नांगरे पाटील

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) पुढीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) विश्वास नांगरे पाटील यांच्या गावाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- ब) 'मन में है विश्वास' या आत्मकथनाचा मुख्य विषय थोडक्यात लिहा.
- क) 'मन में है विश्वास' या आत्मकथनातून विद्यार्थ्यांना कोणता संदेश मिळतो?
- ड) 'कादंबरी' या वाङ्मय प्रकाराचे अभिवाचन करताना कोणती काळजी घ्यावी?
- इ) 'निबंध' या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- फ) आत्मकथनाचा प्रमुख उद्देश थोडक्यात लिहा.
- य) तुम्हाला माहिती असलेल्या मराठीतील कोणत्याही पाच आत्मकथनांची नावे लिहा.

प्र.2) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा 100 शब्दांत लिहा. [8]

- अ) साहित्याची संकल्पना
- ब) 'मन में है विश्वास' आत्मकथनाची पार्श्वभूमी
- क) आत्मकथनाचे स्वरूप

प्र.3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. [7]

- अ) साहित्य निर्मितीचे प्रमुख घटक सोदाहरण लिहा.
- ब) 'मन में है विश्वास' या आत्मकथनातील तुम्हाला भावलेल्या प्रसंगाचे चित्रण करा.

प्र.4) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) साहित्यामध्ये समाजाचे प्रतिबिंब कसे उमटते ते सविस्तर लिहा.
- ब) 'मन में है विश्वास' या आत्मकथनातून विश्वास नांगरे पाटील यांची झालेली जडणघडण तुमच्या शब्दात लिहा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-2776

[Total No. of Pages : 2

[6537]-75

F.Y. B.A.

HINDI (हिंदी)

DSC-HIN-101-T : हिंदी काव्य तथा कहानी साहित्य (सैद्धांतिक)
(2024 Pattern) (Semester - I) (NEP)

समय : 2 घंटे]

[पूर्णांक : 30

- सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं।

प्रश्न 1) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए। (300 शब्दों में) [12]

- अ) 'अभी न होगा मेरा अंत' कविता का सारांश लिखिए।
ब) 'एकलव्य' कविता का भावार्थ स्पष्ट कीजिए।
क) 'गाँव पर माँ' कविता में 'माँ' के मन की व्यथा स्पष्ट कीजिए।
ड) कोशिश करनेवालों की हार क्यों नहीं होती? स्पष्ट कीजिए।

प्रश्न 2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए। (300 शब्दों में) [12]

- अ) 'आदर्श बदला' कहानी का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए।
ब) 'घर' कहानी के नायक की व्यथा का चित्रण कीजिए।
क) 'पानी और पुल' कहानी में विभाजन की पीड़ा को किस प्रकार व्यक्त किया है?
ड) 'जंगल का दाह' कहानी की समस्या का चित्रण कीजिए।

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE2777

[Total No. of Pages : 2

[6537]-76

F.Y. B.A.

ENGLISH (Optional)/(General)

DSC - 1 - ENG 101 T : English for Beginners

(Prescribed Text : English for Beginners, Board of Editors)

(2024 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Major Core) (NEP2020)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions in 20 words each (Any 5) **[5]**

- a) Write two polite phrases used for leave taking.
- b) Give an expression of gratitude towards your parents.
- c) What expression will you use while introducing your friend to your brother?
- d) Write two informal expressions of leave taking.
- e) Write two polite phrases of greetings for your teacher.
- f) What expressions would you use at the end of a phone call?
- g) How will you start a conversation with your seniors?

Q2) Write short notes on each of the following in 100 words. (Any 2) **[8]**

- a) The beginning of 'La Belle Dame Sans Merci'.
- b) The use of metaphor in the poem 'Sympathy'.
- c) The meaning of the phrase "Good fences make good neighbors".

P.T.O.

Q3) Answer the following questions in 150 words each. (Any 1)

[7]

- a) Ashish is on his way to his guitar class. He meets Mrs. Sarika there, who is his sister's teacher. They greet each other and exchange a few words before taking leave write a dialogue.
- b) Sarita and Pournima thank their teacher for explaining a topic they had difficulty in understanding. Write a formal dialogue on this situation.

Q4) Answer the following questions in 200 words each. (Any 1)

[10]

- a) Write a critical appreciation of the poem 'The Man He Killed' by Thomas Hardy.
- b) Explain the central idea of the poem 'The Bangle - Sellers' by Sarojini Naidu.

x x x

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2778

[Total No. of Pages : 4

[6537]-77

F.Y. B.A.

ECONOMICS

ECO-101-T : Indian Economy - I
(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) See the original english question paper for reference.

Q1) Answer the following questions in about 20 words (Any five) : **[5]**

- a) State any two major challenges in the path of India's economic development.
- b) What is mean by Economy?
- c) In which sector is the hidden unemployment rate highest in India.
- d) Define the G.D.P.
- e) Write the sectoral contribution in India's G.D.P.
- f) What is mean by developed economy?
- g) What is mean by primary sector?

Q2) Answer the following questions in about 100 words (Any two) : **[8]**

- a) Explain the main differences between developed and developing economy.
- b) Explain the contribution of service sector in India's economic development.
- c) Explain the interrelation between agriculture and industry.

P.T.O.

Q3) Answer the following questions in about 150 words (Any one) : **[7]**

- a) What are the major problems facing India's economic development?
- b) Explain the sectoral distribution of Gross domestic product in India.

Q4) Answer the following questions in about 200 words (Any one) : **[10]**

- a) Explain the contribution of the agricultural sector in the economic development of India.
- b) Explain the characteristics of the Indian economy as a developing economy.

Total No. of Questions : 4]

PE-2778

[6537]-77

F.Y. B.A.

ECONOMICS

ECO-101-T : Indian Economy - I

(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

- अ) भारतातील आर्थिक विकासाच्या मार्गातील दोन प्रमुख आव्हाने सांगा?
ब) अर्थव्यवस्था म्हणजे काय?
क) भारतातील छोट्या बेरोजगारीचे प्रमाण कोणत्या क्षेत्रात जास्त आहे?
ड) G.D.P. ची व्याख्या लिहा?
इ) भारताच्या G.D.P. मध्ये क्षेत्रीय योगदान लिहा?
फ) विकसित अर्थव्यवस्था म्हणजे काय?
य) प्राथमिक क्षेत्र म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा. (कोणतेही दोन) [8]

- अ) विकसित व विकसनशील अर्थव्यवस्था यातील मुख्य फरक स्पष्ट करा.
ब) भारताच्या आर्थिक विकासात सेवा क्षेत्राचे योगदान स्पष्ट करा?
क) कृषी आणि उद्योग क्षेत्र यामधील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे 150 शब्दांत लिहा. (कोणताही एक) [7]

अ) भारतातील आर्थिक विकासापुढील प्रमुख समस्या कोणत्या आहेत?

ब) भारतातील स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाचे (G.D.P) क्षेत्रीय वितरण स्पष्ट करा?

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची उत्तरे 200 शब्दांत लिहा. (कोणताही एक) [10]

अ) भारताच्या आर्थिक विकासात कृषि क्षेत्राचे योगदान स्पष्ट करा?

ब) विकसनशील अर्थव्यवस्था म्हणून भारतीय अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE2779

[Total No. of Pages : 2

[6537]-78

First Year B.A.

POLITICAL SCIENCE

**DSC - 2 POL - 101 - T : Introduction to Political Science - I
(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) Attempt any five questions (in 20 words). [5]

- a) Who wrote the book politics?
- b) Write the definition of political science.
- c) Write the definition of state.
- d) Who is called the father of modern political science?
- e) Who separated political science from an ethics?
- f) Write the any two elements of the state.
- g) Who wrote the book 'Republic'?

Q2) Attempt any two short notes (in 100 words). [8]

- a) Population
- b) Political science is an art
- c) Realistic approach

Q3) Attempt any one question (in 150 words). [7]

- a) Write Hobbes's social contract theory.
- b) Explain the nature of political science.

Q4) Attempt any one question (in 200 words). [10]

- a) Write the scope of political science.
- b) Briefly explain the elements of the state.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE2779

[6537]-78

First Year B.A.

POLITICAL SCIENCE

DSC - 2 POL - 101 - T : Introduction to Political Science - I

(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 20 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

- अ) 'पॉलिटिक्स' हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे?
- ब) राज्यशास्त्राची व्याख्या लिहा.
- क) राज्याची व्याख्या लिहा.
- ड) आधुनिक राज्यशास्त्राचा जनक कोणास म्हटले जाते?
- इ) राज्यशास्त्राला नीतिशास्त्रा पासून कोणी अलग केले?
- फ) राज्याचे कोणतेही दोन घटक सांगा?
- य) 'रिपब्लीक' हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे?

प्र.2) 100 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [8]

- अ) लोकसंख्या
- ब) राज्यशास्त्र हे कला आहे
- क) वास्तववादी दृष्टीकोण

प्र.3) 150 शब्दात उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [7]

- अ) हॉब्सचा सामाजिक करार सिद्धांत लिहा.
- ब) राज्यशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.4) 200 शब्दात उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]

- अ) राज्यशास्त्राची व्याप्ती लिहा.
- ब) राज्याच्या घटकांचे थोडक्यात स्पष्टीकरण द्या.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE3182

[Total No. of Pages : 2

[6537]-79

F.Y.B.A.

GEOGRAPHY

**GEO-101-T : Introduction to Physical Geography
(NEP 2020) (2024 Credit Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 4) *Use map stencil is allowed.*

Q1) Write the answer to the following questions in about 20 words each. (Any five) **[5]**

- a) Define Geography.
- b) Write any two branches of physical Geography.
- c) What is lithosphere?
- d) Which theory was proposed by Alfred Wegener.
- e) What is climate.
- f) Write the names of any two layers of the atmosphere.
- g) What is a tsunami?

Q2) Write short notes about 100 words each. (Any two) **[8]**

- a) Mantle
- b) Importance of the ozone layer
- c) Hydrosphere

Q3) Write the answer to the following question in 150 words each. (Any one) **[7]**

- a) Explain the scope of Physical Geography.
- b) Explain the evidences of continental drift theory.

Q4) Write the answer to the following question in 200 words each. (Any one) **[10]**

- a) Explain the interior of the earth with a diagram.
- b) Describe the factors affecting the horizontal distribution of temperature.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3182

[6537]-79

F.Y.B.A.

GEOGRAPHY

GEO-101-T : Introduction to Physical Geography
(NEP 2020) (2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.
 - 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्र.1)** खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]
- अ) भूगोलाची व्याख्या लिहा.
 - ब) प्राकृतिक भूगोलाच्या दोन शाखांची नावे लिहा.
 - क) शिलावरण म्हणजे काय?
 - ड) अल्फ्रेड वेगनर यांनी कोणता सिद्धांत मांडला?
 - इ) हवामान म्हणजे काय?
 - फ) वातावरणाच्या कोणत्याही दोन थरांची नावे लिहा.
 - य) त्सुनामी म्हणजे काय?
- प्र.2)** खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) [8]
- अ) प्रावरण
 - ब) ओझोन थराचे महत्त्व
 - क) जलावरण
- प्र.3)** खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) [7]
- अ) प्राकृतिक भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
 - ब) खंडवहन सिद्धांताचे पुरावे स्पष्ट करा.
- प्र.4)** खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 200 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) [10]
- अ) पृथ्वीच्या अंतरंगाची रचना आकृतीसह स्पष्ट करा.
 - ब) क्षितिजसमांतर तापमान वितरणावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे वर्णन करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3183

[6537]-80

F.Y.B.A.

PSYCHOLOGY

**PSY - 101 - T : Foundations of Psychology and Experiments
(NEP) (2024 Credit Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions in 20 words. (Any Five) **[5]**

- a) Write the perspectives of Psychology.
- b) What is problem statement?
- c) State the definition of Psychology.
- d) What is independent variable?
- e) State the definition of learning.
- f) State the definition of memory.
- g) State the research methods in psychology.

Q2) Write short notes in 100 words. (Any Two) **[8]**

- a) Steps in formulating the problem statement in experimental research.
- b) Goals of psychology.
- c) Nature of hypothesis.

Q3) Answer the following question in 150 words. (Any one) **[7]**

- a) Explain the types of variables.
- b) Explain the types of learning.

Q4) Answer the following question in 200 words. (Any one) **[10]**

- a) What is psychology? Explain the various fields in Psychology.
- b) What is sensation? Explain the Gestalt laws of perceptual organization.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3183

[6537]-80

F.Y.B.A.

PSYCHOLOGY

PSY - 101 - T : Foundations of Psychology and Experiments
(NEP) (2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** खालील प्रश्नांची 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]
- अ) मानसशास्त्राचे दृष्टीकोन लिहा.
 - ब) समस्या विधान म्हणजे काय?
 - क) मानसशास्त्राची व्याख्या सांगा.
 - ड) स्वतंत्र परिवर्त्य म्हणजे काय?
 - इ) अध्ययनाची व्याख्या सांगा.
 - फ) स्मृतीची व्याख्या सांगा.
 - य) मानसशास्त्रातील संशोधन पद्धती सांगा.
- प्र.2)** 100 शब्दांमध्ये टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [8]
- अ) संशोधन समस्या मांडणीच्या पायऱ्या
 - ब) मानसशास्त्राची ध्येये
 - क) गृहीतकांचे/सिद्धांत कल्पना स्वरूप
- प्र.3)** खालील प्रश्नांची 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) [7]
- अ) परिवर्त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
 - ब) अध्ययनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.4)** खालील प्रश्नांची 200 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) [10]
- अ) मानसशास्त्र म्हणजे काय? मानसशास्त्राची विविध क्षेत्रे स्पष्ट करा.
 - ब) संवेदन म्हणजे काय? संवेदनिक समाकृतिवादी सिद्धांत स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3184

[Total No. of Pages : 4

[6537]-81

F.Y. B.A.

HISTORY

HIS-101-T : Indian National Movement (1857 - 1920)

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer any five (in 20 words) (5 out of 7) : **[5]**

- a) State the names of the princely states that participated in the Revolt of 1857?
- b) Who established the Brahmo Samaj?
- c) Write the basic principles of Arya Samaj?
- d) Who Proposed the 'theory of Economic drain'?
- e) Write the names of the prominent moderate leaders of the Indian National Congress?
- f) Which movement is Annie Beasant associated with?
- g) Who founded the 'Abhinav Bharat' organization?

Q2) Write short notes any two (in 100 words) (2 out of 3) : **[8]**

- a) Background of 1857 Revolt.
- b) Philosophy of Prarthana Samaj.
- c) Extermist Ideology

Q3) Write answer any one (in 150 words) (1 out of 2) : **[7]**

- a) Write in detail the consequences of the Revolt of 1857?
- b) Explain the contribution of Arya Samaj?

P.T.O.

Q4) Write answer any one (in 200 words) (1 out of 2) :

[10]

- a) Explain the work of Satyashodhak Samaj?
- b) Explain the causes for the rise of Indian Nationalism?

Total No. of Questions : 4]

PE-3184

[6537]-81

F.Y. B.A.

HISTORY

HIS-101-T : Indian National Movement (1857 - 1920)

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी सात प्रश्ना पैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा : [5]

- अ) 1857 च्या उठावात सहभाग घेतलेल्या संस्थांनाची नावे सांगा ?
- ब) ब्राह्मो समाजाची स्थापना कोणी केली ?
- क) आर्य समाजाची मूलतत्त्वे लिहा ?
- ड) आर्थिक निः सारणाचा सिद्धांत कोणी मांडला ?
- इ) भारतीय राष्ट्रीय सभेच्या मवाळवादी प्रमुख नेत्यांची नावे सांगा ?
- फ) 'अॅनी बेझंट' कोणत्या चळवळीशी संबंधित आहेत ?
- य) 'अभिनव भारत' संघटनेची स्थापना कोणी केली ?

प्रश्न 2) खालीलपैकी तीन प्रश्ना पैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [8]

- अ) 1857 च्या उठावाची पार्श्वभूमी
- ब) प्रार्थना समाजाचे तत्त्वज्ञान
- क) जहालमतवादी विचारसरणी

प्रश्न 3) खालीलपैकी दोन प्रश्ना पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा : [7]

- अ) 1857 च्या उठावाचे परिणाम सविस्तर लिहा ?
- ब) आर्य समाजाचे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी दोन प्रश्ना पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा : [10]

अ) सत्यशोधक समाजाचे कार्य स्पष्ट करा?

ब) भारतीय राष्ट्रवादाच्या उदयाची कारणे स्पष्ट करा?

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2780

[Total No. of Pages : 4

[6537]-82

F.Y. B.A.

HISTORY

**HIS-103-T : History of Civilization : Cultural History of
Maharashtra and Heritage (Up to 13th Century) (DSE)**

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions in 20 words any five out of seven : [5]

- a) Explain the definition of culture.
- b) Explain the art and architecture of the Rashtrakuta period.
- c) What is 'Gavgada'?
- d) Write about the religious life of the Yadav period.
- e) What is the Information about the Vakataka family?
- f) What is works by Patil in the village cart.
- g) Write the significance of historical heritage sites.

Q2) Write short notes in 100 words any two out of three :

[8]

- a) Bhakti sect.
- b) Cave architecture in Maharashtra.
- c) Historical Heritage site in Maharashtra.

Q3) Answer the following questions in 150 words any one out of two : [7]

- a) Give information about the social life of the Vakataka time.
- b) Write information about the Inamgaon chalcolithic age culture.

P.T.O.

Q4) Answer the following questions in 200 words any one out of two :[10]

- a) Analysis of the cultural progress during Satvahana period.
- b) Explain the definition, scope and characteristics of the culture.

Total No. of Questions : 4]

PE-2780

[6537]-82

F.Y. B.A.

HISTORY

HIS-103-T : History of Civilization : Cultural History of
Maharashtra and Heritage (Up to 13th Century) (DSE)

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

- अ) संस्कृतीची व्याख्या स्पष्ट करा.
- ब) राष्ट्रकुट काळातील कला व स्थापत्य स्पष्ट करा.
- क) गावगाडा म्हणजे काय?
- ड) यादवकालीन धार्मिक जीवन लिहा.
- इ) वाकाटक घराण्याची माहिती लिहा.
- फ) गावगाड्यातील 'पाटील' यांची कामे लिहा.
- य) ऐतिहासिक वारसा स्थळांचे महत्व लिहा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (100 शब्दांत) (कोणतेही दोन) [8]

- अ) भक्ती सांप्रदाय
- ब) महाराष्ट्रातील लेणी स्थापत्य
- क) महाराष्ट्रातील ऐतिहासिक वारसा स्थळे.

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) [7]

- अ) वाकाटक कालीन सामाजिक जीवनाची माहिती द्या.
- ब) इनामगाव या ताम्रपाषाण संस्कृतीची माहिती लिहा.

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची 200 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

[10]

अ) सातवाहनांच्या काळात झालेल्या सांस्कृतिक प्रगतीचे विश्लेषण करा.

ब) संस्कृतीची व्याख्या, व्याप्ती व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2781

[Total No. of Pages : 4

[6537]-83

F.Y. B.A.

**ANCIENT INDIAN HISTORY, CULTURE AND ARCHAEOLOGY
HIS-105 MJT : An Introduction to Prehistory and Protohistory of
India**

(2024 Credit Pattern) (NEP) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers any five of the following questions in 20 words : [5]

- a) What is Archaeology?
- b) State the meaning of Iconography.
- c) Define the term 'Protohistory'.
- d) State any two features of paleolithic age.
- e) What is meant by Megalithic culture?
- f) State the name of any four sites of Harappan civilization.
- g) With which countries did the Harappan people have trade relations?

Q2) Write short notes on any two of the following questions in 100 words : [8]

- a) Archaeological Excavation
- b) Sources of the study of prehistory
- c) Decline of Harappan civilization

P.T.O.

Q3) Write answer any one the following question in 150 words : [7]

- a) Explain the importance of Archaeology.
- b) State the salient features of Jorwe Culture.

Q4) Write answer any one of the following question in 200 words : [10]

- a) Explain the salient features of Neolithic age.
- b) Describe the town planning of Harappan Civilization.

Total No. of Questions : 4]

PE-2781

[6537]-83

F.Y. B.A.

ANCIENT INDIAN HISTORY, CULTURE AND ARCHAEOLOGY
HIS-105 MJT : An Introduction to Prehistory and Protohistory of
India

(2024 Credit Pattern) (NEP) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा :

[5]

- अ) पुरातत्वशास्त्र म्हणजे काय?
- ब) 'मूर्तीशास्त्र' याचा अर्थ सांगा.
- क) 'इतिहासपूर्व' या संज्ञेची व्याख्या करा.
- ड) पुराश्मयुगाची कोणत्याही दोन वैशिष्ट्ये सांगा.
- इ) महापाषाणीय संस्कृती म्हणजे काय?
- फ) हडप्पा संस्कृतीच्या कोणत्याही चार स्थळांची नावे सांगा.
- य) हडप्पा संस्कृतीतील लोकांचे कोणत्या देशांशी व्यापारी संबंध होते?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा :

[8]

- अ) पुरातत्त्वीय उत्खनन
- ब) प्रागैतिहासिक काळाच्या अभ्यासाची साधने
- क) हडप्पा संस्कृतीचा ज्हास

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा :

[7]

- अ) पुरतत्त्वशास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) जोर्वे संस्कृतीची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा :

[10]

- अ) नवाश्मयुगाची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब) हडप्पा संस्कृतीच्या नगररचनेचे वर्णन करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE3185

[6537]-84

F.Y.B.A.

SOCIOLOGY

**SOC - 101 - T : Introduction to Sociology
(NEP 2024 CBCS Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidate:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer any five in 20 words : **[5]**

- a) Explain the meaning of sociology.
- b) Which classes emerged due to the industrial revolution.
- c) Write the definition of culture.
- d) Write the meaning of socialization.
- e) Explain the meaning of resocialization.
- f) Write the meaning of enlightenment.
- g) Write the meaning of industrial revolution.

Q2) Write short notes any two in 100 words. **[8]**

- a) Explain the concepts of social conformity and social deviance.
- b) Explain the causes of enlightenment.
- c) Discuss the means of social control.

Q3) Write Answer any one in 150 words. **[7]**

- a) Explain the feminist perspective.
- b) Discuss the types of socialization.

Q4) Write answer any one in 200 words. **[10]**

- a) Discuss the career opportunities in sociology.
- b) Explain the French Revolution.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3185

[6537]-84

F.Y.B.A.

SOCIOLOGY

SOC - 101 - T : Introduction to Sociology
(NEP 2024 CBCS Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) समाजशास्त्राचा अर्थ स्पष्ट करा.
- ब) औद्योगिक क्रांतीमुळे कोणते वर्ग उदयाला आलेत?
- क) संस्कृतीची व्याख्या लिहा.
- ड) समाजीकरणाचा अर्थ लिहा.
- इ) पुनर्समाजीकरणाचा अर्थ स्पष्ट करा.
- फ) प्रबोधनाचा अर्थ लिहा.
- य) औद्योगिक क्रांतीचा अर्थ लिहा.

प्र.2) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा. [8]

- अ) सामाजिक अनुरूपता आणि सामाजिक विचलनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) प्रबोधनाची कारणे स्पष्ट करा.
- क) सामाजिक नियंत्रणाच्या साधनांची चर्चा करा.

प्र.3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दात लिहा. [7]

- अ) स्त्रीवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- ब) समाजीकरणाच्या प्रकारांची चर्चा करा.

प्र.4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दात लिहा. [10]

- अ) समाजशास्त्रातील करिअरच्या संधींची चर्चा करा.
- ब) फ्रेंच क्रांती स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3186

[Total No. of Pages : 4

[6537]-85

F.Y. B.A.

PHILOSOPHY

PHL-101-T : Introduction to Indian Philosophy - I
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any five of the following questions in 20 words each : [5]

- a) State the etymological meaning of 'Philosophy'.
- b) Write definitions of philosophy.
- c) Which are branches of philosophy?
- d) What is the branch of ethics related to?
- e) What is monism?
- f) What is an atom? Who presented an atomism?
- g) What is dualism?

Q2) Write short notes on any two of the following in 100 words each : [8]

- a) Difference between philosophy and religion
- b) Aesthetics
- c) Carvakas Materialism

P.T.O.

Q3) Answer any one of the following questions in 150 words each : [7]

- a) State the various uses of philosophy.
- b) Explain the Descartes mind-body dualism.

Q4) Answer any one of the following questions in 200 words each : [10]

- a) Explain the nature of philosophy through various definitions.
- b) Explain fully Buddhist concept of reality.

Total No. of Questions : 4]

PE-3186

[6537]-85

F.Y. B.A.

PHILOSOPHY

PHL-101-T : Introduction to Indian Philosophy - I

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा : [5]

- अ) 'Philosophy' या शब्दाचा व्युत्पत्तीशास्त्रीय अर्थ सांगा.
ब) तत्त्वज्ञानाची व्याख्या लिहा.
क) तत्त्वज्ञानाच्या शाखा कोणत्या आहेत?
ड) नीतिमीमांसा ही शाखा कशाशी संबंधित आहे?
इ) एकतत्त्ववाद म्हणजे काय?
फ) अणू म्हणजे काय? अनुवाद कोणी मांडला?
य) द्वैतवाद म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टीपा लिहा : [8]

- अ) तत्त्वज्ञान आणि धर्म यातील फरक
ब) सौंदर्यमीमांसा
क) चार्वाकांचा जडवाद

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा :

[7]

- अ) तत्त्वज्ञानाचे विविध उपयोग सांगा.
- ब) डेकार्टचा मन-शरीर द्वैतवाद स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा :

[10]

- अ) तत्त्वज्ञानाचे स्वरूप विविध व्याख्यांच्या आधारे स्पष्ट करा.
- ब) बुद्धाची वास्तवविषयक संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3187

[Total No. of Pages : 4

[6537]-86

F.Y. B.A.

LOGIC

**LOG-101-T : Introduction to Logic
(2024 Credit Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any five of the following questions in 20 words each : [5]

- a) State the meaning of 'Logic'.
- b) What are the source of knowledge mentioned in Nyaya Darshan?
- c) Who is called the father of logic?
- d) What is the flow of thinking in inductive logic?
- e) Write the definition of inference.
- f) What is inference for others?
- g) Give an example of inference.

Q2) Write short notes on any two of the following in 100 words each : [8]

- a) Meaning of logic
- b) Argument
- c) Deduction

P.T.O.

Q3) Answer any one of the following questions in 150 words each : [7]

- a) Explain the logic is a formal science.
- b) What is induction and its give two examples.

Q4) Answer any one of the following questions in 200 words each : [10]

- a) State the applications of logic in daily life.
- b) Elaborately explain the types of inference.

Total No. of Questions : 4]

PE-3187

[6537]-86

F.Y. B.A.

LOGIC

LOG-101-T : Introduction to Logic

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा :

[5]

- अ) 'Logic' या शब्दाचा अर्थ सांगा.
- ब) न्याय दर्शनात कोणती ज्ञानसाधने सांगितली आहेत?
- क) तर्कशास्त्राचा जनक असे कोणाला म्हटले जाते?
- ड) विगमन तर्कशास्त्रात विचारांचा प्रवाह कसा असतो?
- इ) अनुमानाची व्याख्या लिहा.
- फ) परार्थानुमान म्हणजे काय?
- य) अनुमानाचे उदाहरण सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टीपा लिहा :

[8]

- अ) तर्कशास्त्राचा अर्थ
- ब) युक्तिवाद
- क) निगमन

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा :

[7]

- अ) तर्कशास्त्र हे आकारीक शास्त्र आहे, स्पष्ट करा.
- ब) विगमन म्हणजे काय सांगून, त्याची दोन उदाहरणे लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा :

[10]

- अ) तर्कशास्त्राचे दैनंदिन जीवनातील उपयोग सांगा.
- ब) अनुमानाचे प्रकार सविस्तर विशद करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE5655

[Total No. of Pages : 2

[6537]-87

First Year B.A.

SANSKRIT (संस्कृत)

DSE SAN-101-T : संस्कृतसौम्या
(2024 Credit Pattern) (Semester-I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
All questions are compulsory.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
Figures to the right indicate full marks.
-

Q1) A) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे भाषांतर करा. [3]

Translate any one of the following.

- i) 31 क्रमाङ्के आसने उपविष्टाः विवेकानन्दस्वामिनस्तु यथा स्फुरत्प्रभेण मुखमण्डलेन तथैव रक्तकाषायेण कश्रुकेन उष्णाषेण च संपादितराजशोभाः इव सर्वेषामेव नयने हठात् हरनाः तस्थुः। स्वामिनः उदतिष्ठन्। तेषां मुखं दिदीपे।
- ii) ब्रह्म ह देवेभ्यो विजिग्ये तस्य ह ब्रह्मणो विजये देवा अमहीयन्त। त ऐक्षन्तास्माकमेवायं विजयोऽस्माकमेवायं महिमेति। तद्धैषां विजज्ञौ तेभ्यो ह प्रादुर्बभूव। तन्न व्यजानत किमिदं यक्षमिति॥ तेऽग्निमब्रुवन् जातवेद एत द्विजानीहि किमेतदयक्षमिति तथेति॥

B) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे भाषांतर करा. [3]

Translate any one of the following.

- i) एकं हन्यान्न वाहन्यादिषुमुक्तो धनुष्मता।
बुद्धिर्बुद्धिमतोत्सृष्टा हन्याद्राष्ट्रं सराजकम्॥
द्वे कर्मणी नर, कुर्वन्नस्मिँलोके विरोचते।
अब्रुवन्परुषं किंचिदसतो नार्थयंस्तथा॥
- ii) उदारकीर्तेरूदयं दयावतः
प्रशान्तबन्धं दिशतोऽभिरक्षया।
स्वयं प्रदुग्धेऽस्य गुणैरूपस्नुता
वसूपमानस्य वसूनि मेदिनी॥

P.T.O.

Q2) A) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे ससन्दर्भ स्पष्टीकरण करा. [3]

Write reference to context to any one of the following.

- i) तेषां विचाराणाम् औदार्येण देशकालातीतेन च वैश्विकत्वेन प्रतिनिधीनां मनसि पदं कृतम्।
- ii) रसानेकैकशो वाऽपि कल्पयन्ति गदान् प्रति।

B) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे ससन्दर्भ स्पष्टीकरण करा. [3]

Write reference to context to any one of the following.

- i) ततोऽस्य स्रवति प्रज्ञा दृतेः पादादिवोदकम्।
- ii) दुरोदरछद्मजिनां समहिते नयेन जेतुं जगतीं सुयोधनः।

Q3) A) कोणत्याही एकाचे सविस्तर उत्तर लिहा. [6]

Write an essay typed answer to any one of the following.

- i) का? एषा का? इति नाय्यांशस्य रसग्रहणम्।
- ii) उमाहैमवत्याख्यानम्।

B) कोणतीही एक टीप लिहा. [3]

Write a short note.

- i) उपनिषदांची भाषा.
Language of the उपनिषद्.
- ii) स्वामीजींचे भाषण व त्याचा प्रभाव.
Speech of Swamiji and its impact.

Q4) A) सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [6]

Write an essay typed answer to any one of the following.

- i) विदूराने धृतराष्ट्राला केलेला उपदेश सामान्य माणसाला पण उपयोगी ठरू शकतो, विधानाची चर्चा करा.

Discuss the statement, "The advice given to धृतराष्ट्र by विदूर is applicable and useful to common persons.

- ii) किरातार्जुनीयम इत्यस्य महाकाव्यस्य रसग्रहणं कुरुत।

B) कोणतीही एक टीपा लिहा. [3]

Write a short note.

- i) वसन्ततिलकावृत्तम्
- ii) कलिविडम्बनम्

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE5110

[Total No. of Pages : 2

[6537]-88

F.Y.B.A.

URDU

URD-101-T : Urdu Prose & Poetry
(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester-I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

ہدایت: (a) تمام سوالات لازمی ہیں۔

(b) بائیں جانب دیئے گئے نمبرات سوالات کے مکمل مارکس ہیں۔

[5]

سوال نمبر ۱۔ ایک جملے میں جواب تحریر کیجئے۔ (کوئی پانچ)

(a) سلیمان خطیب کے مجموعہ کلام کا نام کیا ہے؟

(b) لفظ ”نظم“ کس زبان سے ماخوذ ہے اور اس کے لغوی معنی کیا ہیں؟

(c) علامہ اقبال کا تعلق کس خاندان سے تھا؟

(d) سلیمان خطیب کے والد کا نام کیا تھا؟

(e) نظیر اکبر آبادی کا مقام پیدائش و سن ولادت تحریر کیجئے۔

(f) نظم ”مفلسی“ کس شاعر کی تخلیق ہے؟

(g) نظم ”چھورا چھوری“ کے شاعر کا نام کیا ہے؟

[8]

سوال نمبر ۲۔ مختصر نوٹ تحریر کیجئے۔ (کوئی دو)

(a) نظم ’بدال‘ کا خلاصہ

(b) نظیر کی نظم نگاری کی خصوصیات

(c) سلیمان خطیب کی نظموں میں دکنی زبان کا استعمال

P.T.O.

سوال نمبر ۳۔ افسانے کی تعریف بیان کرتے ہوئے اس کے اجزائے ترکیبی پر تفصیلی روشنی ڈالیے۔ [7]

یا

نمک کا داروغہ کے حوالے سے پریم چند کی افسانہ نگاری پر اپنے خیالات کا تفصیلی اظہار کیجئے۔

سوال نمبر ۴۔ انشائیے کے فن پر گفتگو کرتے ہوئے اس کے آغاز و ارتقاء پر روشنی ڈالیے۔ [10]

یا

پطرس بخاری کی حیات و ادبی خدمات پر اپنے خیالات کا اظہار کیجئے۔

Total No. of Questions : 5

SEAT No.

PE-2783

Total No. of Pages : 3

[6537]- 89

F.Y.B.A. (Semester-I)

PERSIAN

**PER-101 T: Introduction to Persian Language and Literature-I
(2024 Pattern) (NEP)**

Total Marks :30]

[Time : 2 Hours

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are Compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1 Translate the following sentences in to English:(*any six*) **[6]**

- (a) آن مرد است (b) آن زن است (c) آن دانشجو است
(d) آن میز است (e) آن مداد است (f) آیا این دفتر است
(g) بله، این دفتر است (h) آیا آن در است (i) خیر، آن میز نیست
(j) بله، این مداد است

OR

Write the persian equivalent of the following:(*any six*)

- a) My pencil b) Our room c) Her note book
d) His pen e) Their table f) Your (Pl.) home
g) Your(sing.)bag

P.T.O.

Q.2 Make Six Sentences from the following table according to the example

by Choosing one word(at a time) from each column:

[6]

Example

The teacher is in the library

استاد در کتاب خانه است

پزشک ، استاد ، ماشین، قطار،	ز، بر، در، تا، با،	بیمارستان، ایران، دانشکده،	بود، است
سعدی، کلاه	به	گاراژ، دهلی، سر	

OR

Write the Summary of any one of the following stories:

(a) داستان روباه وانگور (b) داستان یک بسته چوبی (c) خرس و دو دوست

Q.3 Give the definition of the following terms with example:(*any six*) [6]

اسم، فعل، حرف، مصدر، فعل ماضی، فعل حال، فعل مستقبل، معرفه، نکره،

واحد، جمع، فعل ماضی

OR

Write the Month of the year in Persian with their English equivalents.

Q.4 Write a detailed note on any one of the following writers: [6]

(a) شیخ سعدی شیرازی (b) مولانا عبدالرحمن جامی

OR

Write a detailed note on any one of the following books:

(a) گلستان سعدی (b) بهارستان جامی

Q.5 Translate in to English or Urdu or Explain any one of the following

texts:

[6]

(a) بازرگانی را هزار دنیا ر خسارت افتاد. پسر را گفت: نباید که این سخن با کسی در میان نهی. گفت: ای پدر! فرمان تو راست، نگویم، ولکن خواهم مرابر فایدهٔ این مطلع گردانی که مصلحت در نهان داشتن چیست؟ گفت: تا مصیبت دوشود.

(b) وقتی به جهل جوانی بانگ بر مادر زدم، دل از رده به کنجی نشست و گریان همی گفت: مگر خردی فراموش کردی که درشتی میکنی؟

(c) در یک روز گرم تابستان، روباهی در جنگل می گشت تا کمی غذا بیاورد. او بسیار گرسنه بود و به شدت در جستجوی غذا بود. او همه جا را گشت، اما چیزی پیدا نکرد که بتواند بخورد.

Total No. of Questions : 3

SEAT No.

PE-5044

Total No. of Pages : 3

[6537]- 90

F.Y.B.A. (Semester-I)

ARABIC

ARA-101-MJ: Arabic Language and Applied Grammar-I

(2024 Pattern) (NEP)

Total Marks :30]

[Time : 2 Hours

Instructions to candidates :

- 1) All questions are Compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Translate the following Sentences into English/Urdu.

(Any two)

[2× 5 = 10]

- (i) هَذَا رَجُلٌ. ذَلِكَ جَمَارٌ. مَا هَذَا؟ هَذَا كَلْبٌ. الْبَابُ مُغْلَقٌ. الطَّالِبُ مَرِيضٌ. كَيْفَ حَالُكَ؟ مَنْ أَنْتَ؟ الْكَرْسِيُّ مُرِيحٌ. الْمَاءُ بَارِدٌ، مَا اسْمُكَ؟ اسْمِي حَامِدٌ. أَنَا تَلْمِيزٌ. هَلْ أَنْتَ طَالِبٌ؟ نَعَمْ أَنَا طَالِبٌ التَّفَاحُ لَذِيذٌ. ذَلِكَ قَمِيصٌ.
- (ii) هَذَا بَابٌ. تِلْكَ بِنْتُ. هَذِهِ مَدْرَسَةٌ. هَذَا مِفْتَاحٌ. ذَلِكَ دِيكٌ. هَذَا نَجْمٌ. هَذِهِ نَافِذَةٌ. تِلْكَ مَرْوَحَةٌ. هَذَا جَمَلٌ. ذَلِكَ حِصَانٌ. هَذَا سُكَّرٌ. مَا هَذَا؟ هَذَا كَلْبٌ. مَا ذَلِكَ؟ ذَلِكَ قَمِيصٌ. هُوَ مُسْلِمٌ. هِيَ بِنْتُ. الْبَابُ مُغْلَقٌ. الرَّجُلُ طَوِيلٌ. الْمَسْجِدُ بَعِيدٌ. الْمُنْدِيلُ وَسِخٌ. الْحِصَانُ سَرِيعٌ. الطَّالِبُ مَرِيضٌ. الْبَيْتُ قَرِيبٌ. الْقَمَرُ جَمِيلٌ.
- (iii) مَاءٌ مَرْوَحَةٌ، بَامِيَا، رَجُلٌ، حِصَانٌ، غُرْفَةٌ، جَمَلٌ، جَدِيدٌ، جَامِعَةٌ، كُلِّيَّةٌ، سَيَّارَةٌ، طَبِيبٌ، لَبَنٌ، أُخْتُ، بَارِدٌ، آخٌ، فَصْلٌ، كَلْبٌ، قَدِيمٌ، شَرِكَةٌ، صَنْعٌ، قَلَمٌ، عِنَبٌ، تَفَّاحٌ، قَلْبٌ، بَصَلٌ، بَطَاطَسٌ.

OR

P.T.O.

Translate the following Sentences into English.(Any Ten) [10× 1 = 10]

(i) هَذَا الرَّجُلُ تَاجِرٌ.	(ii) مَنْ فِي الْحَمَّامِ.
(iii) الْحِصَانُ سَرِيعٌ.	(iv) ذَلِكَ الرَّجُلُ طَبِيبٌ.
(v) هَذِهِ سَيَّارَةٌ الْمُدِيرِ.	(vi) التُّفَّاحُ فَاكِهَةٌ لَذِيذَةٌ.
(vii) هَذَا مِفْتَاحُ السَّيَّارَةِ.	(viii) الْعَرَبِيَّةُ لُغَةٌ صَعْبَةٌ.
(ix) أَعِنْدَكَ قَلَمٌ؟	(x) هَذَا الدَّرْسُ سَهْلٌ.
(xi) السَّاعَةُ عَلَى السَّرِيرِ.	(xii) بَابُ الْبَيْتِ جَمِيلٌ.
(xiii) قَلَمٌ حَامِدٌ جَدِيدٌ.	(xiv) هَذَا الْمُنْدِيلُ وَسِخٌ.
(xv) الْكَرْسِيُّ مَكْسُورٌ.	

Q.2 Write the terminology of the following in Arabic.(Any One)

[1× 10 = 10]

- i) Write 12 Months in Arabic.
- ii) Write Arabic Number 01 to 20 in Arabic.

OR

- i) Write the meaning of the following words in English.(Any Ten)

[10× 0.5 = 5]

(a) تَفَّاحٌ	(b) تَمَرٌ	(c) بَامِيَا
(d) نَعْنَاعٌ	(e) بَنَظْلُونٌ	(f) جُنُوبٌ
(g) مَائُو	(h) يَوْمَ الْخَمِيسِ	(i) مِلْعَقَةٌ
(j) مُمَسَّحَةٌ	(k) سُبُورَةٌ	(l) مَدْرَسَةٌ
(m) رَأْسٌ	(n) أَنْفٌ	(o) زِيٌّ

ii) Write the meaning of the following words in Arabic.(Any Ten)

[10× 0.5 = 5]

a) Coriander	b) Turmeric	c) Lotus
d) Jasmine	e) Wheat	f) Lentil
g) Barley	h) Banana	i) Orange
j) Potato	k) Foot	l) Elbow
m) Eye	n) College	o) West

Q.3 Define and explain the following grammar.(Any two) [2× 5 = 10]

(i) الْحُرُوفُ الشَّمْسِيَّةُ وَالْقَمَرِيَّةُ

(ii) الْكَلِمَةُ وَأَقْسَامُهَا مَعَ الْأَمْثَلِ

(iii) الصِّفَةُ وَالْمَوْصُوفُ

- i) The Sun and moon letters.
- ii) Kalima, its kinds with definition and example
- iii) Adjective and Qualified Noun

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-2784

[Total No. of Pages : 2

[6537]-91

F.Y. B.A.

SOCIAL WORK - 1

SOW-101-T : Discipline Specific Course (DSC)

(2024 Pattern) (NEP 2020) (CBCS) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the following questions in one and two Sentence (Any 4 out of 6) [8]

- a) What are the 3 c's of social work?
- b) Write a note on social welfare.
- c) Write a note on social justice.
- d) Write a note on gender equality.
- e) Write a note on intersectionality.
- f) Write a note on social control.

Q2) Answer the following questions in 100 words (Any 2 out of 3) : [12]

- a) Explain the role of social worker.
- b) Explain the elements of social change.
- c) Explain the social life in Maharashtra in 19th century.

Q3) Answer the following questions in 200 words. (any 1 out of 2) : [10]

- a) Describe the role of Mahatma Phule as a social reformer.
- b) Describe the fields of social work

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE-2784

[6537]-91

F.Y. B.A.

SOCIAL WORK - 1

SOW-101-T : Discipline Specific Course (DSC)

(2024 Pattern) (NEP 2020) (CBCS) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे एक किंवा दोन वाक्यांत लिहा. (6 पैकी कोणतेही 4) [8]
- अ) समाजकार्याचे 3 C's को कोणते?
ब) टिप लिहा – समाज कल्याण.
क) टिप लिहा – सामाजिक न्याय.
ड) टिप लिहा लिंग समानता.
इ) टिप लिहा छेदनबिंदु.
फ) टिप लिहा सामाजिक नियंत्रण.
- प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे सुमारे 100 शब्दांत लिहा. (3 पैकी कोणतेही 2) [12]
- अ) समाज कार्यकर्त्याची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) समाज बदलाचे घटक स्पष्ट करा.
क) महाराष्ट्रातील 19 व्या शतकातील सामाजिक जीवन स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे सुमारे 200 शब्दांत लिहा. (2 पैकी कोणतेही 1) [10]
- अ) महात्मा फुले यांची समाजसुधारक म्हणून भूमिका स्पष्ट करा.
ब) समाजकार्याची क्षेत्रे वर्णन करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2785

[Total No. of Pages : 2

[6537]-92

F.Y. B.A.

MATHEMATICS

MT-101 : Algebra and Calculus - I

(NEP 2020) (2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Attempt any five of the following :

[5]

- a) State 'Well - ordering property' of natural numbers.
- b) Whether $335 \equiv 456 \pmod{11}$? Justify.
- c) Find the g.c.d. of 22 and 99.
- d) Let $f(x) = 7x^3 - 2025x^2 + 3x$ and $g(x) = 2025x^2 + 100$. Compute $f(x) + g(x)$.
- e) State the term 'Greatest lower bound'.
- f) Let $f(x) = 2x^2 + 3x - 5$. Compute $f(2)$.
- g) Compute $\lim_{x \rightarrow 1} 33x^3 - 33x^2 + 3x - 3$.

Q2) a) Attempt any ONE of the following :

[5]

- i) Using mathematical induction prove that, $2|(n^2+n)$, for all $n \in \mathbb{N}$.
- ii) Let aR_b if and only if $a \equiv b \pmod{m}$, where $a, b, \in \mathbb{Z}$ and $m \in \mathbb{N}$. Prove that, R is an equivalence relation on $\mathbb{Z}$.

b) Attempt any ONE of the following :

[5]

- i) State the remainder theorem for polynomials. Hence or otherwise find the remainder when $7x^3 - 14x^2 + x - 20$ is divided by $x - 3$.
- ii) Write the addition and multiplication table for $\mathbb{Z}_8$.

P.T.O.

Q3) a) Attempt any ONE of the following : **[5]**

i) Determine the set $A = \{x \in \mathbb{R} \mid x^2 > 3x + 4\}$.

ii) Let $S = \left\{ \frac{1}{n} \mid n \in \mathbb{N} \right\}$. Prove that $\sup S = 1$.

b) Attempt any ONE of the following : **[5]**

i) State squeeze theorem for limit of functions. Hence or otherwise

prove that, $\lim_{x \rightarrow 0} x \cdot \sin\left(\frac{1}{x}\right) = 0$.

ii) Find g.c.d. of 71 and 50. Also, find integers x and y such that $71x + 50y = 1$.

Q4) Attempt any ONE of the following : **[5]**

a) Let $f : [0, 7] \rightarrow \mathbb{R}$ be a continuous function defined as

$$f(x) = \begin{cases} x + 2a & , \text{if } 0 \leq x < 3; \\ bx + a & , \text{if } 3 \leq x < 5; \\ bx^2 + 11 & , \text{if } 5 \leq x \leq 7. \end{cases}$$

Determine the values of a and b .

b) Let $[x]$ denotes the largest integer less or equal to x . Discuss the continuity of $f(x) = x - [x]$ at $x = 5$.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE2786

[Total No. of Pages : 2

[6537]-93

F.Y.B.A.

PUBLIC ADMINISTRATION

PUB-101-T : Basics of Public Administration - I

(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write the answer to the following questions in 20 words. (Any five) **[5]**

- a) Define Public Administration.
- b) POSDCORB - who proposed?
- c) What is legal Approach?
- d) State any two similarities between Public Administration and Private Administration.
- e) Who is the Father of Public Administration?
- f) Who proposed the behaviorist approach?
- g) Nature of Public Administration.

Q2) Write the answer to the following short notes in 100 words (Any two) **[8]**

- a) Difference between Public Administration & Private Administration.
- b) Historical Approach.
- c) Decision making Approach.

Q3) Write the answer to the following question in 150 words (Any one) **[7]**

- a) Explain the importance of Public Administration.
- b) Explain the ecological perspective of the study of public administration.

Q4) Write the answer of the following question in 200 words. (Any one) **[10]**

- a) Explain the meaning of Public Administration and its scope.
- b) Explain the behaviorist approach of the study of Public Administration.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE2786

[6537]-93

F.Y.B.A.

PUBLIC ADMINISTRATION

PUB-101-T : Basics of Public Administration - I
(NEP 2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दात लिहा. (कोणतेही पाच) **[5]**

- अ) लोकप्रशासन व्याख्या लिहा.
- ब) पोस्टकार्ब (POSDCORB) दृष्टिकोन कोणी मांडला?
- क) वैधानिक दृष्टिकोन म्हणजे काय?
- ड) लोकप्रशासन व खाजगी प्रशासन यातील दोन साम्य सांगा.
- इ) लोकप्रशासनाचा जनक कोण आहेत?
- फ) वर्तनवादी दृष्टिकोन कोणी मांडला?
- य) लोकप्रशासनाचे स्वरूप.

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (100 शब्दांत) **[8]**

- अ) लोकप्रशासन व खाजगी प्रशासन यातील फरक.
- ब) ऐतिहासिक दृष्टिकोन
- क) निर्णय निर्धारण दृष्टिकोन

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे 150 शब्दात लिहा. (कोणतेही एक) **[7]**

- अ) लोकप्रशासनाचे महत्व विशद करा.
- ब) लोकप्रशासनाच्या अभ्यासाचा पर्यावरणीय दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील प्रश्नांची उत्तरे 200 शब्दात लिहा. (कोणतेही एक) **[10]**

- अ) लोकप्रशासनाचा अर्थ सांगून व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) लोकप्रशासनाच्या अभ्यासाचा वर्तनवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5045

[Total No. of Pages : 1

[6537]-94

F.Y. B.A. (Vocational)

TRAVEL AND TOURISM MANAGEMENT

TTM-101-T :Computer Application in Tourism - I

(2024 Pattern) (NEP) (Semester - I) (Paper - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams and sketches wherever necessary.*
- 4) *Use of map stencil is allowed.*

Q1) Explain any five brief (Around 20 words)

[5]

- a) What is a computer?
- b) What is MS word?
- c) What is an e-mail?
- d) What are different types of storage device?
- e) What are the main components of computer?
- f) Write short note on characteristics of computer.

Q2) Write short notes on any three (Around 50 words)

[15]

- a) How Power Point is used to promote tourism business?
- b) How ICT is used for the development of tourism?
- c) Explain the scope of computer in tourism.
- d) What are various applications/apps of computer used in tourism industry?

Q3) Write any two (Around 300-350 words)

[10]

- a) Explain in various search engines for Internet.
- b) Explain basic components of communication.
- c) Explain various components of computer.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2787

[Total No. of Pages : 4

[6537]-95

F.Y. B.A.

ECONOMICS

HOE-101T-191-T MN : Home Economics - I

(2024 Pattern) (NEP 2020) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write the answers of the following questions in 20 words each. (Any Five)[5]

- a) Write the meaning of Home Economics.
- b) State the two branches of Home Economics.
- c) What is Home Management?
- d) What is Human Relations?
- e) What is Community development?
- f) What is decision making process?
- g) What is control?

Q2) Write the answers of the following short notes in 100 words each. (Any two)[8]

- a) Importance of decision making process.
- b) Objective of Home Economics.
- c) Steps in the home management process.

Q3) Write the answers of the following questions in 150 words each. (Any one)[7]

- a) Explain the various branches of Home Economics.
- b) Explain the nature and scope of Home Economics.

P.T.O.

Q4) Write the answer of the following questions in 200 words each
(Any one): **[10]**

- a) Explain Home Economics as education for life.
- b) Explain the factors that effect the decision making process.

Total No. of Questions : 4]

PE-2787

[6537]-95

F.Y. B.A.

ECONOMICS

HOE-101T-191-T MN : Home Economics - I

(2024 Pattern) (NEP 2020) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 20 शब्दांत लिहा. (कोणतेही पाच)

[5]

- अ) गृह अर्थशास्त्राचा अर्थ लिहा.
ब) गृह अर्थशास्त्राच्या दोन शाखांची नावे सांगा.
क) गृह व्यवस्थापन म्हणजे काय?
ड) मानवी संबंध म्हणजे काय?
इ) सामुदायिक विकास म्हणजे काय?
फ) निर्णय प्रक्रिया म्हणजे काय?
य) नियंत्रण म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालील टिपांचे उत्तरे 100 शब्दांत लिहा. (कोणतेही दोन)

[8]

- अ) निर्णय प्रक्रियेचे महत्त्व
ब) गृह अर्थशास्त्राची उद्दिष्टे
क) गृह व्यवस्थापन प्रक्रियेच्या पायऱ्या

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 150 शब्दांत लिहा. (कोणतेही एक)

[7]

अ) गृह अर्थशास्त्राच्या विविध शाखा स्पष्ट करा.

ब) गृह अर्थशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 200 शब्दांत लिहा. (कोणताही एक)

[10]

अ) जीवनासाठी शिक्षण म्हणून गृह अर्थशास्त्र स्पष्ट करा.

ब) निर्णय प्रक्रियेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE5656

[Total No. of Pages : 2

[6537]-96

F.Y.B.A.

EDUCATION

**EDU-101-T : Fundamentals of Education - I
(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write the answer any one of the following question in 100 words. **[5]**

- a) Write the aims of education in Ancient India.
- b) Write the individual importance of education.

Q2) Write the answer any one of the following questions in 200 words. **[10]**

- a) Explain the difference between formal education and non-formal education.
- b) Explain the objectives of education stated by Kothari Commission.

Q3) Write the answer any one of the following questions in 200 words. **[10]**

- a) Explain the ten core element mention in National Policy on Education 1986.
- b) Explain the social importance of education in details.

Q4) Write Short Notes (any one) **[5]**

- a) Objectives of education according to National Education Policy 2020.
- b) Concept of Education.

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE5656

[6537]-96

F.Y.B.A.

EDUCATION

**EDU-101-T : Fundamentals of Education - I
(NEP 2024 Credit Pattern) (Semester - I)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 100 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) प्राचीन भारतातील शिक्षणाची ध्येये लिहा.
ब) शिक्षणाचे वैयक्तिक महत्त्व लिहा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) औपचारिक शिक्षण आणि अनौपचारिक शिक्षण यातील फरक स्पष्ट करा.
ब) कोठारी आयोगाने सांगितलेली शिक्षणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 1986 ने सांगितलेले दहा गाभाघटक स्पष्ट करा.
ब) शिक्षणाचे सामाजिक महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.4) टिपा लिहा. (कोणतेही एक) [5]

- अ) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020 नुसार शिक्षणाची उद्दिष्टे.
ब) शिक्षणाची संकल्पना

* * *

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2788

[Total No. of Pages : 4

[6537]-97

F.Y. B.A.

ANTHROPOLOGY

AN-101-T : Introduction to Anthropology : Cultural Life of
Humans (DSC-2)

(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Write answer any five (in 20 words) (5 out of 7) :

[5]

- a) What is society?
- b) State any two functions of culture.
- c) What is Religion?
- d) What is cultural diffusion?
- e) Write the definition of Anthropology.
- f) Write the definition of Gender.
- g) Write any two sub - discipline with in Anthropology.

Q2) Write short notes any two (in 100 words) (2 out of 3) :

[8]

- a) Concept of Tribals.
- b) Civilization.
- c) Co-relation between Anthropology and Sociology.

P.T.O.

Q3) Write answer any one (in 150 words) (1 out of 2) : **[7]**

- a) Write in detail the concept of Ethnocentrism.
- b) Write the Humanistic approach of Anthropology.

Q4) Write answer any one (in 200 words) (1 out of 2) : **[10]**

- a) Explain the nature and scope of Anthropology.
- b) Elaborate the types of culture in details.

Total No. of Questions : 4]

PE-2788

[6537]-97

F.Y. B.A.

ANTHROPOLOGY

AN-101-T : Introduction to Anthropology : Cultural Life of
Humans (DSC - 2)

(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) सातपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. [5]
- अ) समाज म्हणजे काय ?
ब) संस्कृतीची कोणतेही दोन कार्य सांगा.
क) धर्म म्हणजे काय ?
ड) सांस्कृतिक प्रसार म्हणजे काय ?
इ) मानवशास्त्राची व्याख्या लिहा.
फ) लिंगभावाची व्याख्या लिहा.
य) मानवशास्त्रातील कोणत्याही दोन उपशाखांची नावे लिहा.

- प्रश्न 2) 100 शब्दांत टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [8]
- अ) आदिवासींची संकल्पना
ब) नागरीकरण
क) मानवशास्त्र व समाजशास्त्र परस्पर संबंध

- प्रश्न 3)** कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 शब्दांत लिहा. [7]
- अ) स्वसमुहश्रेष्ठतावादाची संकल्पना सविस्तर लिहा.
- ब) मानवशास्त्राचा मानवतावादी दृष्टीकोन लिहा.

- प्रश्न 4)** कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तरे 200 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) मानवशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) संस्कृतीचे प्रकार सविस्तर विशद करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-3188

[Total No. of Pages : 4

[6537]-98

F.Y. B.A.

DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

DEF-101-T : Foundation Course in Defence & National
Security Studies

(2024 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the following questions in 20 words each. (Any 5) : [5]

- a) What is Nation'?
- b) What is State?
- c) Explain the Concept of Power.
- d) Explain the Meaning and Concept of Strategy.
- e) State the Meaning and Concept of Monarchic.
- f) State the Concept of Democracy.
- g) What is Nation-State?

Q2) Write Notes in 100 words each (Any 2) [8]

- a) Nationalism
- b) Parliamentary Democracy
- c) Monarchic

Q3) Answer the following questions in 150 words each (Any 1) [7]

- a) Explain the Elements / Factors of the origin of Nation.
- b) Explain in details the Meaning and Concept of National Security.

P.T.O.

Q4) Answer the following questions in 200 words each. (Any 1) [10]

- a) Explain the Characteristics of Development of Nation.
- b) 'Power as means of Exploitation' Explain.

Total No. of Questions : 4]

PE-3188

[6537]-98

F.Y. B.A.

DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

DEF-101-T : Foundation Course in Defence & National
Security Studies

(2024 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 20 शब्दात लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

- अ) राष्ट्र म्हणजे काय?
- ब) राज्य म्हणजे काय?
- क) 'सत्ता' हि संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) युद्धनीती चा अर्थ आणि संकल्पना स्पष्ट करा.
- इ) राजेशाहीचा अर्थ आणि संकल्पना सांगा.
- फ) लोकशाहीची संकल्पना सांगा.
- य) राष्ट्र-राज्य म्हणजे काय?

प्रश्न 2) प्रत्येकी 100 शब्दात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [8]

- अ) राष्ट्रवाद
- ब) संसदीय लोकशाही
- क) राजेशाही

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 150 शब्दात लिहा. (कोणताही एक) [7]

- अ) राष्ट्र निर्मितीचे घटक स्पष्ट करा.
- ब) राष्ट्रीय सुरक्षेचा अर्थ आणि संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 200 शब्दात लिहा. (कोणताही एक)

[10]

अ) राष्ट्र विकासाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) 'सत्ता हे शोषणाचे साधन आहे' स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE3189

[Total No. of Pages : 2

[6537]-100

F.Y.B.A.

MUSIC

MUS 101 T : रागसंगीत गायन/सूरवाद्य वादन

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(या संचातील रागसंगीत गायन Raagsangeet Gayan/Soorvadya Vadan, तबला Tabala

यापैकी तुमच्या विषयाची कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवा)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच व्याख्या लिहा.

[5]

- अ) संगीत
- ब) स्वर
- क) लय
- ड) सप्तक
- इ) वादी स्वर
- फ) सम
- य) आरोह
- र) अवरोह

प्र.2) अ) या अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका रागाची विस्तृत शास्त्रीय माहिती लिहा.

[4]

ब) या अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका तालाची माहिती लिहून ताल लेखन करा.

[4]

प्र.3) या अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका रागाची मध्य लय बंदिश/छोटा ख्याल स्वरलिपिबद्ध करा.

[7]

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर विस्ताराने लिहा.

[10]

- अ) तुमच्या आवडत्या कलाकाराचे जीवन चरित्र
- ब) मानवी जीवन आणि संगीत
- क) लोक संगीत

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PE3189

[6537]-100

F.Y.B.A.

MUSIC

MUS 101 T : तबला

(2024 Credit Pattern) (Semester - I)

(या संचातील रागसंगीत गायन Raagsangeet Gayan/Soorvadya Vadan, तबला Tabala
यापैकी तुमच्या विषयाची कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवा)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 30

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच व्याख्या लिहा.

[5]

- अ) संगीत
- ब) मात्रा
- क) लय
- ड) ताल
- इ) खंड
- फ) सम
- य) काल
- र) आवर्तन

प्र.2) अ) दादरा अथवा केरवा यापैकी कोणत्याही एका तालाची माहिती लिहून ताल लेखन करा.

[4]

ब) रूपक अथवा झपताल यापैकी कोणत्याही एका तालाची एकपट आणि दुप्पट लिहा.

[4]

प्र.3) एकताल अथवा त्रिताल यापैकी कोणत्याही एका तालाची माहिती लिहून तालाची एकपट, दुप्पट आणि चौपट लिहा.

[7]

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर विस्ताराने लिहा.

[10]

- अ) तुमच्या आवडत्या तबलावादक कलाकाराचे जीवन चरित्र
- ब) मानवी जीवन आणि संगीत
- क) लयकारी या विषयावर विस्तृत विवेचन

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-2789

[Total No. of Pages : 2

[6537]-102

First Year B.A.

**Discipline Specific Course: Functional English
FE-101 T: Developing Writing Skills for Specific Purposes
(2024 Credit Pattern) (NEP 2020) (Semester-I) (Paper - I)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 30

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer Any Five of the following in about 20 words.

[5]

- a) What are the key characteristics of narrative writing?
- b) Write the types of brochures according to usage.
- c) Explain the concept of cohesion in writing.
- d) Define a paragraph and explain its main parts.
- e) What is indirect speech? Give an example of it.
- f) What are the features of an effective writing style?
- g) Discuss the importance of tense in effective writing.

P.T.O.

Q2) Write Any Two short notes in about 100 words :

[8]

- a) Persuasive writing.
- b) Types of posters.
- c) Steps involved in story rewriting.

Q3) Answer Any One of the following in about 150 words :

[7]

- a) Write a descriptive paragraph on ‘The Book I Love the Most.’
- b) Develop a dialogue between a student and a librarian who is enquiring about the availability of the book ‘Wings of Fire’ by Dr A.P.J. Abdul Kalam in the library.

Q4) Answer Any One of the following in about 200 words:

[10]

- a) Rewrite the story ‘The Fox and the Grapes’ by modifying the characters and setting, while retaining the original moral.
- b) Write a narrative paragraph on the topic ‘A Memorable Cricket Match.’

